

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การผลิตและการตลาดปลาปอมปาดัวร์ กรณีตัวอย่าง

สุวรรณภูมิฟาร์ม และ ร้านสงวนดิศศักดิ์ปลาตู้

Production and Marketing on Discus: A Case study on
Suvanabhumi Farm and Sangauon Discus Aquarium Fish

T097772

โดย

นางสาวปิญานี

เนืองนันท์

นายธนะชาติ

งามล่อง

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2550

รพ.
2611ก
2550

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 97772
วันเดือนปี 9 JUN 2009

b. 11750269
i.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การผลิตและการตลาดปลาปอมปาดัวร์ กรณีตัวอย่าง สุวรรณภูมิฟาร์ม
และร้าน สงวนดิศคัสปลาตู้

โดย: นางสาวปิญานี เนื่องนันท์

นายธนะชาติ งามล่อง

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ: _____ 1 / ๖๑. / ๕๐

(เสาวคนธ์ เลิศกาญจนะ)

ปลาปอมปาดัวร์ เป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ที่มีผู้นิยมเลี้ยงเป็นอย่างมาก เป็นปลาที่มีราคาค่อนข้างแพงและเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์เศรษฐกิจการผลิตและการตลาดปลาปอมปาดัวร์ วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ตลอดจนศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคทางการผลิต และการตลาดปลาปอมปาดัวร์ โดยทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการเพาะพันธุ์ปลาและจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ คือ สุวรรณภูมิฟาร์ม และผู้ประกอบการไปรษณีย์ปลากลาย้อมสีและอนุบาลต่อเพื่อขายจากร้านค้าปลาสวยงาม โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าของร้านขายปลาสวยงาม ร้าน สงวนดิศคัสปลาตู้ รวมทั้งยังได้มีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการศึกษา บทความงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลทางด้านสถิติที่ได้รวบรวมไว้แล้วโดยหน่วยงานทางราชการ อาทิเช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง กรมศุลกากร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ห้องสมุด และข้อมูลจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่า สุวรรณภูมิฟาร์มและ สงวนดิศคัสมีผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์มีราคาที่ดี การลงทุนในระยะเวลา 1 ปี มีกำไรสุทธิแตกต่างกันตามขนาดของกิจการและเงินลงทุนดังนี้ สุวรรณภูมิฟาร์มมีผลกำไรประมาณ 570,237 บาทต่อปี ร้าน สงวนดิศคัสมีผลกำไรประมาณ 172,930 บาทต่อปี การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาดพบว่า สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็งและจุดอ่อน พบว่า จุดแข็งของสุวรรณภูมิฟาร์ม มีผู้รับซื้อที่แน่นอน มีการตกลงกับพ่อค้าคนกลาง ในลักษณะเป็นลูกค้าประจำ โดยที่พ่อค้าคนกลางจะทำการรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจากฟาร์ม รวมทั้งมีปริมาณความต้องการผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนจุดแข็งของร้านสงวนดิศดัส คือมีร้านที่เป็นแหล่งกระจายสินค้า และเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ในย่านมีนบุรีโดยทางร้านเป็นผู้กำหนดราคาปลาปอมปาดัวร์ จุดอ่อนนั้น คือ ทั้งสองกิจการไม่สามารถขยายการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ไปสู่ต่างประเทศได้ เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนในการทำธุรกิจส่งออกแข่งขันกับทางฟาร์มอื่น สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาสและอุปสรรค โอกาสที่ดีของทั้ง 2 กิจการนั้นเนื่องจากปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลกจึงทำให้ราคาปอมปาดัวร์มีราคาที่ดีและไม่มีการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางและบุคคลภายนอก อุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก คือ กิจการทั้งสองกิจการต้องการรับการส่งเสริมจากภาครัฐให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องการส่งออก เงินทุน การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่มีความสวยงาม ทำให้นักเลี้ยงปลาสวยงามยังมีความนิยมในตัวปลาชนิดนี้อย่างต่อเนื่อง ด้านราคาของปลาปอมปาดัวร์นั้นมีข้อดีคือปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจ จึงมีราคาที่ค่อนข้างสูง ราคาที่ซื้อขายจะขึ้นอยู่กับขนาด ลวดลายและสีส้ม การจัดจำหน่ายของทางสุวรรณภูมิฟาร์มนั้นจะผ่านนายหน้าค้าปลาหรือพ่อค้าคนกลาง ช่องทางการจำหน่ายของร้านสงวนดิศดัสนั้นจะมีร้านในการขายสินค้าต่อผู้บริโภคขั้นสุดท้าย การส่งเสริมการตลาดสามารถทำได้โดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางอินเตอร์เน็ต วิธีนี้เป็นที่นิยมมากในการธุรกิจปลาสวยงาม และหน่วยราชการที่ต้องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนหันมาเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต ซึ่งการส่งเสริมของภาครัฐจะช่วยธุรกิจนี้ได้เป็นอย่างมาก

จากผลการศึกษาให้ข้อเสนอแนะที่ว่า การเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์มให้ผลกำไรในระยะยาวที่ดีกว่าร้านสงวนดิศดัสปลาตู้ เนื่องจากการเพาะพันธุ์เองจะได้พ่อแม่พันธุ์ที่แข็งแรงอยู่เสมอจึงไม่ต้องลงทุนซื้อลูกปลามาเลี้ยงไว้เพื่อขาย แต่การลงทุนนั้นอยู่บนความเสี่ยง ผู้ที่สนใจจะลงทุนในธุรกิจนี้ไม่ว่าในรูปแบบใดควรศึกษาข้อมูลและเตรียมความพร้อมให้ดีเสียก่อนที่จะลงทุน ธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์จะประสบผลสำเร็จได้นั้น หนึ่งต้องมาจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ รัฐบาล กรมส่งเสริมการประมง เป็นต้น โดยทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือในการให้ข่าวสาร ความรู้ ที่ดีต่อเกษตรกรรายใหม่ เพื่อเสริมสร้างธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของไทยให้มั่นคงและแข็งแรงมากขึ้น

คำนิยม

การศึกษาและเรียบเรียงปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ ทั้งนี้ด้วยความกรุณาให้คำแนะนำ และคำปรึกษาตลอดจนแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้องจาก อาจารย์เสาวคนธ์ เลิศกาญจนะ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ รองศาสตราจารย์รังสรรค์ โนชัย กรรมการปัญหาพิเศษที่ได้แก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอาจารย์ทุก ๆ ท่านในภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตรที่ให้คำแนะนำในการศึกษาปัญหาพิเศษนี้ คณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้โอกาสในการเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ประกอบการ ขอขอบคุณสุวรรณภูมิฟาร์มและร้านสงวนดิศศักดิ์ที่กรุณาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ เพื่อนๆ และพี่ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดี รวมทั้งความช่วยเหลือในการทำปัญหาพิเศษมาโดยตลอด จนกระทั่งปัญหาพิเศษฉบับนี้สมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในการศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้มีประคุณทุกท่าน

นางสาวปิญานี เนื่องนันท์
นายธนะชาติ งามล่อง
มีนาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการศึกษา	4
ข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล	4
นิยามศัพท์	5
วิธีการศึกษา	6
การเก็บรวบรวมข้อมูล	6
การวิเคราะห์ข้อมูล	7
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
การตรวจเอกสาร	8
กรอบแนวความคิดในการศึกษา	11
สมมติฐานของการศึกษา	11
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	11
การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน	11
การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด	14
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด	14
การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3 สภาวะการผลิตและการตลาดปลาปอมปาดัวร์

สภาวะการผลิตปลาปอมปาดัวร์	19
ประวัติความเป็นมาของปลาปอมปาดัวร์	19
ชนิดของสายพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์	20
การเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์	21
การเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	29
สภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดูปลาปอมปาดัวร์	30
ปัญหาที่มักพบในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	32
การย้อมสีปลาปอมปาดัวร์	33
กลุ่มธุรกิจผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	34
สภาวะทางการตลาดปลาปอมปาดัวร์	34
ปัญหาด้านการตลาดปลาปอมปาดัวร์	35

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

เศรษฐกิจการผลิตและการตลาด	36
ข้อมูลทั่วไปของผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	36
ปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยง	37
การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	42
ต้นทุนและผลตอบแทนต่อปี	42
การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด	47
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน	48
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก	49
การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด	50
ผลิตภัณฑ์	50
ราคา	50
ช่องทางการจัดจำหน่าย	51
การส่งเสริมการตลาด	51
การวิจารณ์ผลการวิเคราะห์	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5 สรุปรูปและข้อเสนอแนะ

สรุป

54

ข้อเสนอแนะ

56

เอกสารอ้างอิง

58

ภาคผนวก

61

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	มูลค่าการส่งออกปลาสวยงาม ปี 2542-2546	2
2	มูลค่าการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ ปี 2543-2548	3
3	การคำนวณน้ำในตู้เลี้ยงปลา	24
4	การแยกเพศปลา	28
5	แสดงมูลค่าทั่วไปของผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	37
6	ประมาณการค่าลงทุนในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์	40
7	ตารางค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ใน 1 ปี	41
8	ประมาณการผลผลิตและรายได้จากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของ สุวรรณภูมิฟาร์ม	43
9	ประมาณการผลผลิตและรายได้จากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ของร้านสงวนดิศศักดิ์	44
10	ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของ สุวรรณภูมิฟาร์ม	44
11	ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของ ร้านสงวนดิศศักดิ์	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	ภาพปลาปอมปาดัวร์	6
2	ลูกปลาปอมปาดัวร์ระยะฟักตัว 3–4 วันแรก	27
3	ลูกปลาปอมปาดัวร์อายุ 1 เดือน	28
4	ไรแดงอาหารของปลาปอมปาดัวร์	30
5	การจัดตู้เลี้ยงปลาแบบโล่ง	31
6	การจัดตู้เลี้ยงปลาเลียนแบบธรรมชาติ	32
7	วิธีการตลาดธุรกิจปลาปอมปาดัวร์	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยมีความผูกพันอย่างลึกซึ้งและแน่นแฟ้นกับแม่น้ำ ลำคลอง หนอง คลอง บึง ทะเล และมหาสมุทร ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้ได้สร้างแบบแผนให้แก่ชีวิตของคนไทย เรื่อยมาจนมีคำกล่าวที่คุ้นเคยว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ในปัจจุบันมีผลให้วิถีชีวิตของคนเราเปลี่ยนแปลงไปอย่างยิ่ง ภาวะที่เครียดกับการปฏิบัติการกิจเพื่อปากท้องของคนในประเทศมีผลทำให้คนส่วนใหญ่ต้องการเพื่อน ปลาสวยงามจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาแทรกช่องว่างตรงนี้ได้เป็นอย่างดีในบรรดาสัตว์เลี้ยงทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นสุนัข แมว นกหรือกระต่าย จะเห็นว่าปลาเป็นเพื่อนที่ไม่ก่อความวุ่นวายให้แก่ผู้เลี้ยงความใกล้ชิด ความผูกพันจากการที่ได้มีโอกาสเลี้ยง เห็นการเจริญเติบโตทำให้เกิดความรัก ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากประเด็นนี้ทำให้มีอัตราการขยายตัวของปลาสวยงามมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตรา 5-10 เปอร์เซ็นต์อย่างสม่ำเสมอเรื่อยมา (ดร.อมรรัตน์, 2546)

ธุรกิจการส่งออกปลาสวยงามของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น จัดว่าอยู่ในอันดับต้นของโลก (ตารางที่ 1) เพราะประเทศไทยมีศักยภาพในด้านการผลิต พันธุ์ปลา อาหาร วัตถุดิบต่าง ๆ แต่ยังคงขาดการร่วมมือในด้านของการตลาด เนื่องจากผู้เพาะพันธุ์ปลาสวยงามไม่ให้ความร่วมมือในการรวมกลุ่ม จึงทำให้ธุรกิจการส่งออกปลาสวยงามของประเทศไทยยังเป็นรองประเทศอื่น เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ ธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามพรรณไม้และอุปกรณ์เป็นอีกหนึ่งที่สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาลแม้ไม่ได้มีงบดุลทางบัญชี แต่ธุรกิจนี้ก็สร้างเม็ดเงินไหลเวียนเข้าภายในประเทศอย่างมากมาย ผลสรุปในเรื่องของปลาสวยงามและพรรณไม้น้ำนั้น พบว่ามีความเป็นไปได้สูงมากในการขยายตลาดในอนาคต แม้ขณะนี้ยังไม่สามารถระบุปริมาณตัวเลขการผลิตได้ แต่พอจะแยกให้เห็นปริมาณการผลิตในปัจจุบันรวมทั้งความเป็นไปได้ที่จะขยายตลาดปลาสวยงามแต่ละกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นปลาที่มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอแล้ว ได้แก่ ปลาหางนกยูงสายพันธุ์เดิม ปลาหมอสีสายพันธุ์เดิม และปลาไทยบางชนิด ถัดมาเป็นกลุ่มปลาที่มีปริมาณผลผลิตยังไม่เพียงพอ ได้แก่ ปลาปอมปาดัวร์ ปลาหางนกยูง ปลาไทยชนิดใหม่ ซึ่งได้แก่ ปลาหมอสีสายพันธุ์ใหม่ ปลากัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลาเทวดา กลุ่มปลากระดี่ ปลารวมฝูงวางไข่ ปลาคาร์พเกรดเอ ปลาทองเกรดบี รวมถึงพรรณไม้ น้ำเกรดบี ส่วนกลุ่มปลาที่ต้องปรับปรุงคุณภาพ ได้แก่ ปลาทองเกรดเอ ปลาคาร์พเกรดบีและซี (วันเพ็ญ, 2546) ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่มีความสวยงาม มีหลากหลายสายพันธุ์และสีสันจึงทำให้นักเพาะเลี้ยงปลาสวยงามชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมในปลาชนิดนี้เป็นอย่างมาก เป็นธุรกิจหนึ่งซึ่งเป็นสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา ฮองกง ญี่ปุ่น ฯลฯ ช่วยสร้างรายได้ไหลเวียนเข้าประเทศ (ตารางที่ 2) และทำให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงหลายรายประสบความสำเร็จกับธุรกิจการเพาะพันธุ์ปลาสวยงาม เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์มีราคาสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกปลาสวยงาม

ปี พ.ศ.	มูลค่าการส่งออก(บาท)	ปริมาณ(ตัว,กก.)
2542	45,440,059	12,193,552
2543	70,209,009	21,330,893
2544	100,228,617	14,643,500
2545	139,941,746	20,139,651
2546	202,871,053	34,570,465

ที่มา: (กรมส่งเสริมการประมง, 2547)

ปลาปอมปาดัวร์ ปลาสวยงามอีกชนิดหนึ่งที่กำลังเป็นที่ต้องการของผู้รักปลาสวยงาม ด้วยสีสันอันโดดเด่นไม่แพ้ปลาสวยงามชนิดอื่น ๆ จุดเด่นของปลาปอมปาดัวร์นั้นมาจากรูปร่าง สีสันที่มีหลากหลายสี เมื่อมองดูแล้วทำให้รู้สึกสบายใจและหายเครียดได้ ทำให้ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามที่นักเลี้ยงปลาสวยงามให้ความนิยมเป็นอย่างมาก แต่การเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้เพาะเลี้ยงต้องมีการศึกษาก่อนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของน้ำ อุณหภูมิ การให้ออกซิเจน สถานที่เพาะพัก กระถางหรือโคมสำหรับวางไข่ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่เหนี่ยวนำให้ประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์ (กฤษณาและกวีระ, 2544)

อย่างไรก็ตามผู้เพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์บางรายสามารถร่ำรวยได้ แต่ผู้เพาะพันธุ์บางรายก็ขาดทุนล้มเลิกกิจการได้เช่นกัน ทั้งนี้เพราะปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่เลี้ยงยากและตกใจง่าย ผู้ที่สนใจในการเพาะพันธุ์ปลาชนิดนี้จะต้องศึกษาหาความรู้ให้เข้าใจและมีประสบการณ์เสียก่อนจะเริ่มต้นดำเนินการ ดังนั้นจึงทำให้ธุรกิจนี้เป็นธุรกิจหนึ่งที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาถึงวิธีแนวทางการเพาะเลี้ยงที่เหมาะสม ศึกษาถึงต้นทุนในการลงทุนเพาะเลี้ยงและผลตอบแทนที่ได้รับจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ และศึกษาถึงสภาพทางการตลาดว่าเป็นไปในทิศทางใดและเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพให้แก่ผู้ที่สนใจลงทุนในธุรกิจเพาะเลี้ยงปลาสวยงามนี้เพื่อดูว่าคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกปลาปอมปาดัวร์

ปี พ.ศ.	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ(ตัว,กิโลกรัม)
2543	9,476,216.32	152,219
2544	12,679,743.18	169,262
2545	25,688,564.87	206,060
2546	20,633,488.92	387,051
2547	16,728,887.98	525,486
2548	20,740,814.32	498,639

ที่มา: (กรมส่งเสริมการประมง,2549)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์
2. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์
3. เพื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมทางการตลาดและส่วนประสมทางการตลาดของธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงวิธีการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ สภาวะทางด้านการตลาด เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางแก่เกษตรกรที่กำลังสนใจในการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามเพื่อประกอบเป็นอาชีพหลักและทำเป็นงานอดิเรก อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ภาครัฐในการช่วยสนับสนุนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ในการเพิ่มผลผลิตและการขยายตลาดปลาแก่เกษตรกรต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้จะทำการศึกษาเฉพาะฟาร์มกรณีตัวอย่าง 2 ฟาร์ม ซึ่งทำการศึกษาการผลิต การตลาด ต้นทุนและผลตอบแทนต่อปีจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ในระบบการเลี้ยง 2 แบบ เพื่อศึกษาว่าการประกอบการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ในลักษณะใดจะให้ผลตอบแทนที่มากกว่า ได้แก่

1. ผู้ประกอบการเพาะพันธุ์ปลาและจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการเจ้าของฟาร์ม คือ สุวรรณภูมิฟาร์ม เขตลาดพร้าว จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาถึง ต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ รวมทั้งภาวะด้านการตลาด

2. ผู้ประกอบการที่ไปรับซื้อลูกปลาย่อมสีและอนุบาลต่อเพื่อขายจากร้านค้าปลาสวยงาม โดยทำการสัมภาษณ์เจ้าของร้านขายปลาสวยงาม ร้านสงวนดิศศักดิ์ปลาตู้ ตลาดนัดจตุจักร 2 เขต มีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อจำกัดด้านเกษตรกร ผู้ทำการศึกษาคือศึกษาตัวอย่างเพียง 2 กิจการ เท่านั้น ซึ่งเป็นฟาร์มที่เพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ด้วยตนเอง และร้านขายปลาสวยงามที่รับลูกปลาปอมปาดัวร์ มาจากร้านเพาะพันธุ์ปลาซึ่งนำลูกปลามาเลี้ยงไว้และย้อมสีเพื่อขาย และผู้เลี้ยงไม่ได้บันทึกข้อมูลรายละเอียดการ

เลี้ยง ค่าใช้จ่ายในการผลิต แต่อาศัยหลักความจำ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลจากการประมาณการจากการสัมภาษณ์เกษตรกร

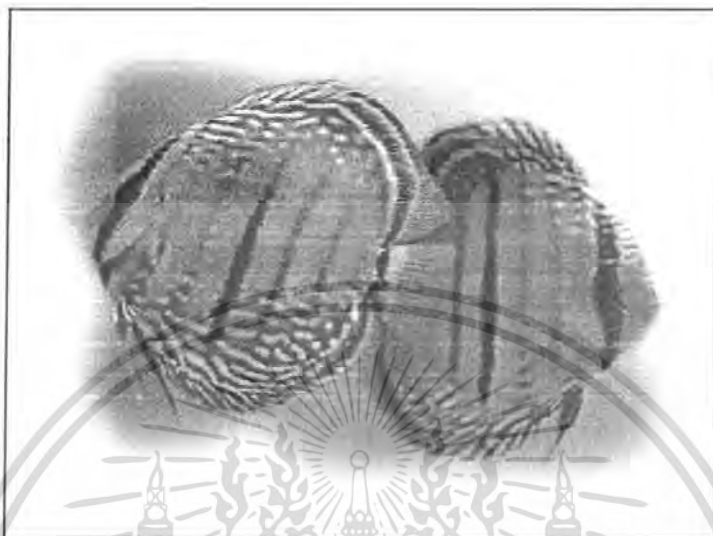
นิยามศัพท์

ปลาปอมปาดัวร์ หมายถึง ปลาสวยงามชนิดหนึ่งมีชื่อสามัญภาษาอังกฤษว่า ดิสคัส (discus) อยู่ในสกุลซิมฟิโซดอน (syphsodon) และจัดอยู่ในครอบครัวซิไซด์ (cichidae) ซึ่งเป็นครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ ปลาในครอบครัวนี้ส่วนใหญ่จะมีถิ่นกำเนิดในเขตร้อน โดยเฉพาะทวีปแอฟริกา แอฟริกากลาง และอเมริกาใต้ ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่มีรูปร่างลักษณะเป็นรูปทรงกลมลำตัวแบนมีความกว้างของลำตัวมากจนมีลักษณะคล้ายรูปจาน ตามลำตัวจะมีครีบหลัง และครีบท้องเรียงเป็นแนวยาวตลอดจรดถึงโคนครีบหาง โดยบริเวณด้านหน้าของครีบหลัง และครีบทวารที่ต่อกันกับครีบอก่อนด้านท้ายจะมีลักษณะแข็งเป็นหนามแหลมคล้ายเงี่ยง ลวดลายและสีสันลำตัวมีอยู่ด้วยกันหลายสี ขนาดโตเต็มที่ประมาณ 6-8 นิ้ว (ภาพที่ 1)

ปลาสวยงาม หมายถึง ปลาที่ผู้เลี้ยงนิยมเลี้ยงในตู้กระจก ในบ่อดินหรือบ่อปูน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความสวยงามสบายตา เพื่อตกแต่งสถานที่หรือเพาะพันธุ์เพื่อจัดจำหน่าย มักเป็นปลาที่มีลักษณะและสีสันที่สวยงาม ซึ่งมีทั้งปลาน้ำจืด น้ำกร่อย และปลาทะเล

ต้นทุน หมายถึง รายจ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการซึ่งอาจจ่ายเป็นเงินสด สินทรัพย์อื่น หนี้สินหรือการให้บริการหรือการก่อหนี้ ทั้งนี้รวมถึงผลขาดทุนที่วัดค่าเป็นตัวเงินได้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ

ผลตอบแทน หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากการลงทุน ซึ่งอาจอยู่ในรูปกำไร หรือ ขาดทุนก็ได้

ภาพที่ 1 ปลาปอมปาดัวร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ โดยข้อมูลที่ได้นั้นมาจากการสัมภาษณ์ผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์โดยตรงเพื่อศึกษาถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ และวิธีการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของเกษตรกร

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม เช่น การดำเนินการทั่วไปของธุรกิจ การเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด ซึ่งรวบรวมไว้โดยหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมประมง กรมศุลกากร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ห้องสมุดรวมทั้งวารสารเอกสารงานวิจัยและเว็บไซต์ต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปในการการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ รวมถึงสภาพทางการตลาดการค้าปลาปอมปาดัวร์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นดังนี้

2.1 ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ ค่าเช่าสถานที่ประกอบการ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน ในที่นี้จะคิดอัตราร้อยละ 8 ของต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดทั้งหมด

2.2 ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหารปลา ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ายารักษาโรค ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน ในที่นี้จะคิดอัตราร้อยละ 8 ของต้นทุนแปรที่เป็นเงินสดทั้งหมด

การคิดค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนร้อยละ 8 เนื่องจากการคิดอัตราค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของประเทศกำลังพัฒนา จะคิดในอัตราร้อยละ 8-12 เปอร์เซ็นต์ต่อเงินลงทุนทั้งหมด

2.3 ผลตอบแทนที่ได้รับ คือ กำไรสุทธิจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ซึ่งจะนำรายได้ทั้งหมดจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มาหักด้วยต้นทุนทั้งหมด

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยทำการรวบรวมจากรายงานการศึกษา งานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ สมมติฐานของการศึกษาที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด และการวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

การตรวจเอกสาร

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2529) ได้ทำการศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตปลาน้ำจืดที่สำคัญของประเทศไทย 2527/28 พบว่า 3 อันดับแรกของปลาน้ำจืดที่มีกำไรสูงสุด 3 อันดับคือปลาตะเพียนขาวเป็นปลาที่มีกำไรเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด เฉลี่ยต่อไร่สูงสุดเท่ากับ 6,6370.12 บาท โดยมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ 12,683.24 บาท และรายได้ทั้งหมดต่อไร่คือ 19,320.36 บาท อันดับสองรองลงมาคือปลาสวาย ซึ่งมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่คือ 5,639.45 บาท โดยมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่คือ 11,449.40 บาท และรายได้ทั้งหมดต่อไร่คือ 17,188.85 บาท และอันดับสามนั้นคือปลานิลมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อไร่คือ 3,605.35 บาท โดยต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมดต่อไร่คือ 12,299.20 บาท และรายได้ทั้งหมดต่อไร่คือ 15,904.55 บาท และปัญหาที่พบข้อแรกคือปัญหาที่เกิดจากธรรมชาติ เช่นฤดูกลางที่เปลี่ยนแปลงไป อุทกภัย เป็นต้น ปัญหาที่ 2 คือ เกษตรกรอื่นใช้ยาปราบศัตรูพืชไม่มีขอบเขตจำกัดซึ่งทำให้สารเคมีซึมไหลลงในบ่อเลี้ยงปลา ก่อให้เกิดมลพิษทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่ 3 คือ อัตราการตายสูง ซึ่งเป็นปัญหาทางเทคนิคทำให้ต้นทุนรวมสูง และรายได้ลดลง ปัญหาที่ 4 คือปัญหาการไม่มีการรวมตัวของผู้ผลิตอย่างเข้มแข็ง และปัญหาที่ 5 คือ ขาดแหล่งสินเชื่อ

อภิสิทธิ์ (2532) ทำการวิเคราะห์เศรษฐกิจการเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์ และกึ่งเชิงพาณิชย์ ในภาคกลาง จากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี อ่างทอง สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร รวม 233 ราย ซึ่งแยกเป็นฟาร์มแบบเชิงพาณิชย์ 127 ราย และฟาร์มแบบกึ่งเชิงพาณิชย์ ออกเป็นสามขนาด คือ ขนาดเล็ก (1-10 ไร่) ขนาดกลาง (>10-20ไร่) และขนาดใหญ่ (>20 ไร่) จาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนสำหรับฟาร์มแบบเชิงพาณิชย์ สำหรับฟาร์มขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และทุกระดับฟาร์ม มีต้นทุนทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 8,500.81 8,394.20 4,593.01 และ 7,418.57 บาท ตามลำดับ รายได้ทั้งหมดต่อไร่เท่ากับ 9,059.04 7,340.40 4,084.92 และ 7,350.87 ตามลำดับ และมีกำไรสุทธิต่อไร่เท่ากับ 533.23 -1,053.80 -508.09 และ -67.70 บาท ตามลำดับ ส่วนฟาร์มกึ่งพาณิชย์ของฟาร์มขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และทุกระดับขนาดฟาร์ม มีต้นทุนต่อไร่ทั้งหมดเท่ากับ -869.40 -2,089.65 -1,180.40 และ -1,182.55 บาท ตามลำดับจากการศึกษาสมการการผลิตปลา นิล โดยใช้สมการคอปป์ - ดักลาส พบว่า อิทธิพลของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทุกชนิดที่มีผลผลิตของ ฟาร์มทั้งสองประเภท ไม่ให้ผลแตกต่างกันตามสถิติ ดังนั้น ในการวิเคราะห์จึงรวมฟาร์มทั้งสองประเภท เข้าด้วยกัน และพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตปลานิล คือ จำนวนพันธุ์ปลา ค่าอาหาร ค่าแรงงาน จ้าง และขนาดฟาร์ม ซึ่งฟาร์มขนาดเล็กมีผลิตภาพสูงกว่าฟาร์มขนาดอื่น ๆ โดยที่ฟาร์มขนาดกลาง และใหญ่ ไม่ให้ผลแตกต่างกันตามสถิติ ฟาร์มเลี้ยงปลานิลมีผลตอบแทนขนาดลดลง โดยมีผลรวมของ ความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.1903 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจปรากฏว่าหากใช้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ควรที่จะเพิ่มปัจจัยแต่ละชนิดต่อ จำนวนพันธุ์ปลา ค่าอาหารปลา และแรงงานจ้าง ซึ่งปัจจัยที่ควร ให้ความสนใจเป็นอันดับแรกในการเพิ่มปริมาณการใช้ ได้แก่ แรงงาน เพราะให้ผลผลิตเพิ่มมากที่สุด

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2538) ได้ศึกษาฟังก์ชันการผลิตและการวิเคราะห์ต้นทุนและ ผลตอบแทนปลาอุกบึกก้อยและปลานิล พบว่า ผลผลิตปลาอุกบึกก้อยขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายอาหาร จำนวน พันธุ์ปลา และจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 48,834.07 บาทต่อไร่ ได้รับ รายได้ 64,624.23 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 15,790.16 บาทต่อไร่ หรือต้นทุนการผลิต 15.30 บาท ต่อกิโลกรัม มีกำไรเฉลี่ย 4.95 บาทต่อกิโลกรัม ผลตอบแทนการลงทุนร้อยละ 32.35

สถาบันพัฒนาปลาสวยงามและพรรณไม้ (2540) กล่าวว่าปัจจัยในการประกอบกิจการ เพาะเลี้ยงปลาสวยงาม คือ ลักษณะพื้นของแหล่งผลิตปลาสวยงามที่เหมาะสม แหล่งน้ำ คุณสมบัติ ของน้ำ แหล่งอาหารที่ใช้ในการเพาะเลี้ยง เทคโนโลยีในการผลิต แรงงาน และการสนับสนุนจาก หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นนั้นควรมีการศึกษา ก่อนการตัดสินใจในการประกอบกิจการเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม

กรมประมง (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ในเรื่องด้านต่าง ๆ ทั้ง ในเรื่องของ การพิจารณาลักษณะของพ่อแม่พันธุ์ของปลาปอมปาดัวร์ที่ดี วิธีการเพาะพันธุ์ การ อนุบาลลูกปลาปอมปาดัวร์ ทำให้ทราบถึงการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ รวมทั้งวิธีการเพาะพันธุ์และการ

อนุบาลลูกปลาปอมปาดัวร์ที่ถูกวิธี เพื่อใช้ในการเพาะพันธุ์เพื่อเป็นงานอดิเรกหรือเพาะเลี้ยงในเชิงพาณิชย์ต่อไป

จันทริจิวาและคณะ (2548) ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปูน้ำจืดยววรรณฟาร์ม จังหวัดตราด มีต้นทุนผันแปรร้อยละ 95.47 และต้นทุนคงที่ร้อยละ 4.53 ของต้นทุนทั้งหมด รายการที่มีต้นทุนสูงสุด คือ ค่าพันธุ์ปู รองลงมาคือค่าแรงงาน และค่าอาหารปู โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 47.82 16.81 และ 10.09 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างรายรับ และต้นทุนจากการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้กำไรสุทธิ 345,062 บาทต่อไร่ต่อปีต้นทุนและผลตอบแทนโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปูน้ำจืดของไพศาลฟาร์ม จังหวัดตราดมีต้นทุนผันแปรร้อยละ 94.64 และต้นทุนคงที่ร้อยละ 5.36 ของต้นทุนทั้งหมด รายการที่มีต้นทุนสูงสุด คือ ค่าพันธุ์ปู รองลงมา คือ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนผันแปร และค่าแรงงาน โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 68.13 6.91 และ 6.53 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างรายรับ และต้นทุนจากการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้กำไรสุทธิ 604,666 บาทต่อไร่ต่อปี ต้นทุนและผลตอบแทนโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีของเกษตรกรผู้เลี้ยงปูน้ำจืดของผืนใจฟาร์ม จังหวัดระนอง มีต้นทุนผันแปรร้อยละ 92.68 และต้นทุนคงที่ร้อยละ 7.32 ของต้นทุนทั้งหมด รายการที่มีต้นทุนสูงสุดคือค่าพันธุ์ปู รองลงมา คือ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนผันแปร และค่าอาหารปู โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 76.58 6.86 และ 5.20 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างรายรับ และต้นทุนจากการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้กำไรสุทธิ 3,602,834 บาทต่อไร่ต่อปี จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่า ทั้ง 3 ฟาร์ม เกษตรกรได้กำไรสูงจึงควรดำเนินการเลี้ยงปูน้ำจืดต่อไป

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

ในการศึกษาการผลิตและการตลาดของปลาปอมปาดัวร์นี้ กรอบแนวความคิดในการศึกษานั้นประกอบด้วย แนวความคิดทางด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

กรอบแนวความคิดด้านกระบวนการผลิตที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์และกระบวนการผลิตปลาปอมปาดัวร์

กรอบแนวคิดด้านการตลาดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด ได้แก่ สภาพตลาด คู่แข่ง วัตถุประสงค์ การเงิน กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด

สมมติฐานของการศึกษา

การศึกษานี้ได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษา ดังนี้

1. การลงทุนจัดตั้งธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มีผลตอบแทนสูงคุ้มค่าต่อการลงทุน
2. ผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของกรณีตัวอย่างสุวรรณภูมิฟาร์มดีกว่าผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของร้าน สงวนดิศศักดิ์ปลาตู้

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

การวิเคราะห์ต้นทุน จะทำการวิเคราะห์จากการผลิตในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงผลตอบแทนที่ผู้เพาะเลี้ยงได้รับ โดยในการวิเคราะห์นั้นจะพิจารณาจากต้นทุนในการผลิตทั้งในรูปแบบเงินสดและไม่เป็นเงินสด โดยจำแนกการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ต้นทุน ได้จากค่าใช้จ่ายจากการลงทุน และดำเนินการโดยองค์ประกอบของต้นทุนการผลิตแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

- 1.1 ต้นทุนคงที่ หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต หรือไม่เปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ภายในระยะเวลาของการผลิต นอกจากนี้ ยังสามารถแบ่งต้นทุนคงที่ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

1.1.1 ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตจะต้องจ่ายในรูปของเงินสดในจำนวนคงที่ ได้แก่ ภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น

1.1.2 ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปจริงในรูปของเงินสด หรือเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ประเมินได้ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาของโรงเรือน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ และค่าเสียโอกาสของเงินทุนในการซื้ออุปกรณ์

ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรครุภัณฑ์ ประเมินจากมูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปี ที่ใช้ในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ สำหรับการคำนวณจะใช้วิธีแบบเส้นตรง (straight line method) โดยคิดตามอายุการใช้งานของเครื่องมืออุปกรณ์ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวจะไม่สามารถนำมาใช้งานได้อีกและจำหน่ายไม่ได้ (มูลค่าซากเท่ากับศูนย์) จึงทำให้ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรของอุปกรณ์แต่ละชนิดมีมูลค่าเท่ากันทุกปีตลอดอายุการใช้งาน เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ เครื่องทำน้ำอุ่น ตู้เลี้ยงปลา บั้มอากาศ โดม กระจกครอบโดม ระบบกรองน้ำแบบใช้หม้อกรอง

ในการหาค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรนั้นจะใช้สูตรการคำนวณแบบเส้นตรง (straight line method) ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคาต่อปี} = \frac{\text{ราคาทุนของอุปกรณ์การผลิต} - \text{มูลค่าของทรัพย์สิน}}{\text{อายุการใช้งาน}}$$

1.2 ต้นทุนผันแปร หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิตซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากปัจจัยการผลิต และปัจจัยผันแปรที่จะใช้หมดไปในช่วงการผลิตนั้นๆ ต้นทุนผันแปร สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด และที่ไม่เป็นเงินสด

1.2.1 ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด หมายถึง ต้นทุนผันแปรที่ผู้ผลิตจ่ายออกไปจริงเป็นเงินสด จากการใช้จ่ายผันแปรต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าวัตถุดิบที่ใช้ ค่าวัตถุดิบอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร

1.2.2 ต้นทุนผันแปรที่ไม่ใช่เงินสด หมายถึง ต้นทุนที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปจริงเป็นเงินสด เป็นค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับการผลิตผันแปรต่างๆ ที่เป็นของผู้ผลิตเอง หรือได้รับมาใช้ในรูปของสิ่งของ ได้แก่ ค่าแรงของบุคคลในครอบครัว ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนหมุนเวียน ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรที่เกษตรกรผลิตได้เองหรือได้รับมาฟรี

ส่วนประกอบของต้นทุนผันแปรในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

ค่าแรงงานต่าง ๆ ได้แก่ ค่าแรงงานพนักงานขาย ค่าแรงพนักงานเลี้ยงปลา ค่าวัสดุและปัจจัยในการผลิตต่าง ๆ ได้แก่ ค่าอาหารปลา ค่าลูกพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ และค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ที่ใช้ในการประกอบกร ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ได้แก่ ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน โดยคิดเป็นอัตราร้อยละของมูลค่าของต้นทุนที่นำมาใช้ในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

2. รายได้ หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่ผู้ผลิตได้รับจากการผลิตผลผลิตชนิดใดชนิดหนึ่งต่อหนึ่งฤดูกาลผลิตหรือต่อปี ซึ่งจะเท่ากับผลคูณของปริมาณผลผลิตกับราคาที่เกษตรกรได้รับ

3. กำไร หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้และต้นทุน

4. ผลผลิตที่คุ้มทุน หมายถึง ปริมาณผลผลิต ณ ระดับการผลิตของเกษตรกรที่ทำให้เกษตรกรมีรายได้รวมเท่ากับต้นทุนทั้งหมด หรือปริมาณผลผลิต ณ ระดับผลผลิตของเกษตรกรที่ไม่มีกำไรหรือขาดทุน คือ มีค่าเท่ากับศูนย์

การวิเคราะห์โดยพิจารณาจากสมการต้นทุนและรายได้ดังนี้

ต้นทุนทั้งหมด = ต้นทุนผันแปรทั้งหมด + ต้นทุนคงที่ทั้งหมด

ต้นทุนผันแปรทั้งหมด = ค่าแรงงาน + ค่าวัสดุอุปกรณ์เลี้ยงปลา + ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เลี้ยงปลา + ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนหมุนเวียน

ต้นทุนคงที่ทั้งหมด = ค่าเช่าหรือค่าใช้ที่ดิน + ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์เลี้ยงปลา + ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนในการซื้ออุปกรณ์

รายได้ทั้งหมด = จำนวนผลผลิตทั้งหมด \times ราคาผลผลิตที่ได้รับ

กำไรสุทธิ = รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนทั้งหมด

กำไรสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร = รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนผันแปรทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\text{ผลผลิตคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{ราคาผลผลิต}}$$

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตมีประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เป็นอย่างมากเพราะทำให้ทราบถึงรายจ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่ได้รับจะทำให้ทราบถึงกำไรในการผลิตได้นอกจากนี้ยังทำให้ทราบโครงสร้างของค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างรายได้ในขนาดที่เหมาะสมต่อไป

การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด (Analyzing Marketing Opportunities)

การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาดเป็นการศึกษาถึงข้อได้เปรียบต่าง ๆ จากตลาดและสิ่งแวดล้อมทางการตลาด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของตลาด และโอกาสต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการตลาดต่อไป ซึ่งสามารถแบ่งสิ่งแวดล้อมได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมจุลภาค (microenvironment) ประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลอย่างใกล้ชิดต่อความสามารถในการให้บริการลูกค้าและระบบงานการตลาด ซึ่งประกอบด้วย ผู้ขายวัตถุดิบ และปัจจัยการผลิต สิ่งแวดล้อมภายในบริษัท คนกลางทางการตลาด ลูกค้า คู่แข่งขันและกลุ่มสาธารณะในท้องถิ่น
2. สิ่งแวดล้อมมหภาค (macroenvironment) ประกอบด้วยปัจจัยในวงกว้างทางสังคม ส่วนรวมของประเทศ หรือระหว่างประเทศ ได้แก่ ประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง กฎหมายสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด

จากการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ซึ่งเป็นตัวกำหนดกลยุทธ์พื้นฐานทางการตลาดโดยทั่วไป จะทำให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมทางการตลาดอันประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกบริษัท ซึ่งจะทำให้สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด สรุปได้ 4 ประเด็น คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เกิดขึ้นโดย

เรียกการวิเคราะห์แบบนี้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาด(SWOT) สำหรับ SWOT นั้น ย่อมาจากคำว่าจุดแข็ง (strengths) จุดอ่อน (weakness) โอกาส(opportunities) และอุปสรรค (threats) ของบริษัทหรือของผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่ง ซึ่ง SWOT ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางการตลาดมีรายละเอียดดังนี้ (จินตนา, 2546)

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการพิจารณาถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในธุรกิจ ซึ่งก็คือ ปัจจัยด้านการตลาด การเงิน การผลิต และองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในธุรกิจเช่น ทรัพยากรมนุษย์ ระบบการบริหาร เป็นต้น ในส่วนนี้กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ถึงจุดอ่อน และจุดแข็งของธุรกิจเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.1 การวิเคราะห์จุดแข็ง (strength) คือ การพิจารณาข้อดีเด่น หรือจุดแข็งของผลิตภัณฑ์ หรือของบริษัท หรือ 4Ps ของบริษัท จากสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท การวิเคราะห์จุดแข็งจึงพิจารณาจาก 4Ps ฐานะทางการเงิน ความแข็งแกร่งด้านการผลิต การบุคลากร และชื่อเสียงของบริษัท ซึ่งถ้าหากเป็นบริษัทขนาดใหญ่ ย่อมได้เปรียบในเรื่องของฐานะทางการเงินที่เข้มแข็ง และชื่อเสียง ทำให้การแข่งขันย่อมได้เปรียบเมื่อเทียบกับคู่แข่งที่เป็นบริษัทขนาดเล็กกว่า

1.2 การวิเคราะห์จุดอ่อน (weakness) คือการพิจารณาข้อเสียเปรียบ ซึ่งเป็นความสามารถที่ด้อยกว่าคู่แข่งทางธุรกิจ อาจเป็นปัญหาของธุรกิจที่จะต้องทำการแก้ไขให้ได้หรือลดความเสียเปรียบลงให้ได้ต่ำสุด ให้เหมาะสมกับสภาพการแข่งขันทางธุรกิจ จุดอ่อนนี้จะมีอยู่ในธุรกิจอยู่เสมอ มากบ้างน้อยบ้าง

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจนั้น ๆ โดยวิเคราะห์ทั้งสิ่งแวดล้อมจุลภาคและมหภาค เพื่อทราบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวมนั้นจะสร้างโอกาส หรืออุปสรรคต่อการดำเนินงานของธุรกิจอย่างไร

2.1 การวิเคราะห์โอกาส (opportunity) เป็นปัจจัยซึ่งเอื้ออำนวยที่สามารถได้รับจากสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ลูกค้านกลาง ผู้ขายปัจจัยการผลิต คู่แข่งขัน และสิ่งแวดล้อมมหภาค

2.2 การวิเคราะห์อุปสรรค (threat) คือ การวิเคราะห์ข้อจำกัด หรือข้อเสียเปรียบที่เกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ประชากรศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม การเมือง และกฎหมายการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด การวิเคราะห์โอกาสทาง

การตลาด และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการตลาดมีประโยชน์ต่อผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เพราะ ทำให้ทราบถึงสภาวะทางการตลาดของปลาปอมปาดัวร์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตลาดปลาปอมปาดัวร์ต่อไป

ทฤษฎีการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนประสมทางการตลาดหรือ marketing mix หมายถึง ชุดของตัวแปรที่สามารถควบคุมได้ทางการตลาดซึ่งบริษัทนำมาผสมกันเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในกลุ่มเป้าหมาย แนวคิดเรื่องส่วนประสมทางการตลาดมีความสำคัญมากในทางการตลาดเพราะเป็นการรวมการตัดสินใจทางการตลาดทั้งหมด เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน วางตลาดผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าต้องการ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม อันเกิดจากตัว P สี่ตัว หรือ 4Ps ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (product) ราคา (price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (place) และการส่งเสริมการตลาด (promotion) ซึ่งจะประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ผลิตภัณฑ์ (Product)

ผลิตภัณฑ์ คือ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สามารถสนองความจำเป็น และความต้องการของมนุษย์ได้ อาจเป็นทั้งวัตถุที่เป็นรูปร่างแตะต้องได้ และแตะต้องไม่ได้เป็นบริการ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ความคิด หรือองค์กร ซึ่งจะมีความสำคัญมากในทางการตลาด โดยส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์นั้นจะประกอบไปด้วย ตัวผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อ ตรายี่ห้อ สายผลิตภัณฑ์ ซึ่งการพิจารณาในเรื่องของผลิตภัณฑ์นี้อาจแตกต่างกันไปในกลุ่มของผู้ซื้อ และผู้ขาย แต่เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการทางการตลาดจึงควรพิจารณาในรูปลักษณะดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ (tangible product) คือ ส่วนที่เป็นตัวผลิตภัณฑ์ รวมถึงตรายี่ห้อและหีบห่อ
2. สิ่งที่ผู้บริโภคคาดหวังว่าจะได้จากตัวผลิตภัณฑ์ (generic product) เป็นความนึกคิด หรือความหวังที่ผู้บริโภคคาดคิดว่า ผลิตภัณฑ์ที่ซื้อไปนั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการอย่างหนึ่งอย่างใดของเขาได้

3. บริการ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่อาจขายพ่วงไปกับผลิตภัณฑ์ (extended product) เช่น การส่งมอบการติดตั้ง บริการซ่อมแซม การรับประกัน การให้คำแนะนำในเรื่องการใช้ และการบำรุงรักษา เป็นต้น

ราคา (Price)

ราคาเป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าในการแลกเปลี่ยนสินค้า หรือบริการในรูปของเงินตราเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิธีการกำหนดราคา นโยบาย และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการกำหนดราคา ทั้งราคาขายส่ง และราคาขายปลีก การกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขาย ซึ่งได้แก่ การให้ส่วนลด ส่วนคืน ระยะเวลาในการชำระเงิน และวงเงินสินเชื่อ เป็นต้น ราคาคุณภาพของสินค้าจะมีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิดในลักษณะที่ว่า คุณภาพของสินค้ามักจะถูกชี้บ่งออกมาในรูปของราคา ซึ่งราคาถือเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือทางการตลาดหนึ่งในส่วนประสมทางการตลาด ราคาสินค้าชนิดหนึ่งเมื่อคูณกับปริมาณขายของสินค้าชนิดนั้น จะทำให้เกิดรายได้จากการขาย ราคาจึงเป็นตัวสร้างให้เกิดรายได้จากการขาย และนำไปสู่การสร้างกำไรในที่สุด

ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

การจัดจำหน่ายเป็นกิจกรรมการนำผลิตภัณฑ์ที่กำหนดไว้ออกสู่ตลาดเป้าหมาย ในส่วนประสมนี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการพิจารณาสถานที่จำหน่ายอย่างเดียว แต่เป็นการพิจารณาว่าจะจำหน่ายผ่านคนกลางต่าง ๆ อย่างไร และมีการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างไร ดังนั้น ในการนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายจะประกอบด้วย 2 ส่วน ซึ่งเรียกว่า ส่วนผสมในการจัดจำหน่าย (distribution mix) ดังนี้ (สุดาตวง, 2540)

1. ช่องทางการจัดจำหน่าย (channel of distribution หรือ distribution channel) หมายถึงกลุ่มของสถาบัน หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ หรือกิจกรรมอันจะนำผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคหรือผู้ใช้ ในส่วนนี้เป็นเรื่องของการพิจารณาว่าจะจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยผ่านคนกลางต่าง ๆ อย่างไรกล่าวคือพิจารณาถึงเส้นทางที่ผลิตภัณฑ์เคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตผ่านคนกลางไปยังลูกค้า

๘๗๗๗๒

2. การกระจายตัวสินค้า (physical distribution) หมายถึง กิจกรรมทั้งสิ้นที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายตัวสินค้าที่มีปริมาณถูกต้องไปยังสถานที่ที่ต้องการ และเวลาที่เหมาะสม ในส่วนนี้จะประกอบด้วย การขนส่ง การเก็บรักษาตัวสินค้าภายในองค์การธุรกิจของตนเอง ระบบช่องทางการคลังสินค้า และการควบคุมสินค้าคงคลัง

การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การส่งเสริมการตลาดเป็นการติดต่อสื่อสารจากผู้ผลิต หรือผู้ขายไปยังลูกค้า เพื่อแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับสินค้า และบริการที่ตนมีขายอยู่ในตลาด โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการชักจูงให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมการซื้อ ซึ่งการแจ้งข่าวสารนั้นอาจทำในรูปของการโฆษณา การขายโดยใช้พนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การให้ข่าว และการประชาสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สุดาตวง, 2540)

1. การโฆษณา (advertising) เป็นการติดต่อสื่อสารแบบไม่ใช้บุคคล (nonpersonal) โดยผ่านสื่อต่าง ๆ และผู้อุปถัมภ์รายการต้องเสียค่าใช้จ่ายในการโฆษณา กิจกรรมการโฆษณาประกอบด้วยโฆษณาผ่านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา และการโฆษณาในโรงภาพยนตร์

2. การขายโดยใช้บุคคล (personal selling) เป็นการติดต่อสื่อสารทางตรงแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ขาย และลูกค้าที่มีอำนาจซื้อ ซึ่งการขายโดยใช้บุคคลก็คือ การขายโดยใช้พนักงานขายนั่นเอง

3. การส่งเสริมการขาย (sales promotion) เป็นกิจกรรมทางการตลาดที่นอกเหนือจากการขายโดยใช้บุคคล การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ ที่ช่วยกระตุ้นการซื้อของผู้บริโภค และประสิทธิภาพของผู้ขาย ตัวอย่างการส่งเสริมการขาย ได้แก่ การลดราคา แลกซื้อ และแถมสินค้าฟรี

4. การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (publicity and public relation) การให้ข่าว(publicity) เป็นการเสนอความคิดเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการแบบไม่ใช้บุคคล โดยที่องค์กรที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์นั้นไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ จากการเสนอข่าวนั้นการประชาสัมพันธ์ (public relation) เป็นความพยายามที่ได้จัดเตรียมไว้ขององค์กร เพื่อชักจูงกลุ่มสาธารณะให้เกิดความคิดเห็น หรือทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

สภาวะการผลิตและการตลาดปลาปอมปาดัวร์

สภาวะการผลิตปลาปอมปาดัวร์

ประวัติความเป็นมาของปลาปอมปาดัวร์

ดร.โจฮาน เฮกเกล ชาวออสเตรเลียได้ค้นพบและวิเคราะห์ปลาในสกุลนี้โดยรูปร่างลำตัวมีลักษณะแบนข้าง และมีลำตัวกว้างมากทำให้เห็นเป็นรูปร่างกลมคล้ายจาน ซึ่งเป็นที่มาของชื่อสามัญคือ ดิสคัส (discus) นอกจากนี้บริเวณลำตัวยังมีสีและลวดลายแปลกตา เช่น สีฟ้า น้ำตาล เขียวและมีแถบสีดำ 9 แถบพาดผ่านลำตัว จึงทำให้ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่ได้รับสมญานามว่า คิงส์ออฟอะควเรียม (king of the aquarium) ต่อมาปลาชนิดนี้ได้เริ่มถูกนำมาเลี้ยงเป็นปลาตู้สวยงามในประเทศสหรัฐอเมริกา และเยอรมัน (กฤษณาและภีระ, 2544) สำหรับประเทศไทย ในระยะแรกการเพาะเลี้ยงปลาชนิดนี้ยังไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดประสบการณ์และความรู้ด้านเทคนิคในการเพาะเลี้ยง ตลอดจนในเรื่องของการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ การป้องกันและรักษาโรคที่อาจเกิดขึ้น แต่หลังจากที่ได้มีการทดลองและศึกษาด้วยวิธีต่าง ๆ ในที่สุดก็สามารถทำการเพาะเลี้ยงประสบผลสำเร็จ จึงได้เริ่มมีผู้ทำการเพาะเลี้ยงปลาชนิดนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีอยู่ทั่วไป อย่างไรก็ตามทุกวันนี้ประเทศไทยเราจัดเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกปลาปอมปาดัวร์รายใหญ่ของโลก

ชนิดของสายพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์

ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสกุลที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้ ได้ถูกนำมาเลี้ยงแล้วพัฒนาสายพันธุ์จากประเทศต่างๆ จนปัจจุบันมีปลาปอมปาดัวร์หลากหลายสายพันธุ์ สำหรับปลาปอมปาดัวร์พันธุ์ดั้งเดิมตามหลักสากลได้แบ่งออกเป็นสายพันธุ์ต่าง ๆ ดังนี้ (กฤษณาและกฤษ, 2544)

1. ปลาปอดัวร์ ซิมฟิโซดอนเอควิฟาสเซียตา (*symphysodon aequi fasciata discus*) เป็นปลาปอมปาดัวร์ที่มีลักษณะเด่น คือจะมีเส้นแถบสีดำจางๆ พาดขวางบริเวณส่วนหัว ลำตัว และโคนหาง เป็นแนวตั้งรวมทั้งหมด 9 แถบ ซึ่งปลาในชนิดนี้แบ่งออกเป็น 3 สายพันธุ์ ได้แก่

1.1 พันธุ์ปลาปอดัวร์กรีนดิสคัส (*green discus*) เป็นปลาที่มีถิ่นกำเนิดบริเวณตอนกลางของกลุ่มน้ำอะเมซอน สำหรับลักษณะของปลาพันธุ์นี้จะมีพื้นลำตัวสีน้ำตาลอมเขียว ลวดลายบนลำตัวมีสีเขียวเหลืองฟ้า โดยปกติของปลาพันธุ์นี้ที่พบในแหล่งน้ำธรรมชาติแล้วจะไม่ค่อยมีลวดลายบนลำตัวมากนัก และลายก็ไม่ค่อยคมชัด จะมีลวดลายเฉพาะที่บนหัว ครีบหลัง และครีบทวารหนักเป็นส่วนใหญ่

1.2 พันธุ์ปลาปอดัวร์บราวดิสคัส (*brown discus*) หรือที่นักเลี้ยงปลาในประเทศไทยนิยมเรียกว่า ปลาปอมปาดัวร์ 5 สี เป็นปลาที่มีถิ่นกำเนิดบริเวณตอนใต้ของกลุ่มแม่น้ำอะเมซอน ซึ่งปลาพันธุ์นี้จัดได้ว่าเป็นปลาที่มีลำตัวขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดาปลาปอมปาดัวร์ทั้งหมด คือเมื่อโตเต็มที่แล้วบางตัวจะมีขนาดใหญ่ถึง 8 นิ้ว โดยลักษณะของปลาพันธุ์นี้จะมีลวดลายสีเขียวเฉพาะบริเวณช่วงหัว ช่วงหลัง และครีบทวาร ส่วนของลำตัวจะเป็นสีน้ำตาลและไม่มีลวดลาย เนื่องจากเป็นปลาที่ไม่มีลวดลายและสีสันทันทีจะไม่สะดุดตาเท่าที่ควรจึงเป็นปลาที่มีราคาถูกที่สุดเมื่อเทียบกับปลาปอมปาดัวร์ชนิดอื่นๆ

1.3 พันธุ์ปลาปอดัวร์บลูดิสคัส (*blue discus*) เป็นปลาที่มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณตอนเหนือของกลุ่มน้ำอะเมซอน ปลาพันธุ์นี้จะมีลวดลายสีฟ้าอมเขียวมีลวดลายมากกว่าปลาปอมปาดัวร์ 2 ชนิดแรก

2. ปลาปอดัวร์ซิมฟิโซดอน (*symphysodon discus*) ปลาชนิดนี้จะมีเส้นแถบสีดำพาดขวางบริเวณลำตัวอยู่ 9 แถบแต่แตกต่างจากชนิดแรก คือ จะมีแถบสีดำอยู่ 3 แถบเป็นแถบขนาดใหญ่และสีดำเข้มอยู่ที่บริเวณหัว กลางลำตัวและโคนหาง ซึ่งปลาชนิดนี้แบ่งเป็น 2 สายพันธุ์ ได้แก่

2.1 พันธุ์ปอมปาดัวร์เรดดิस्क (red discus) ปลาพันธุ์นี้เป็นปลาที่มีถิ่นกำเนิดอยู่แม่น้ำอะเมซอนริโอเนโกร (rionegro) และ ริโอทอมเบตาส (rio trombetas) อยู่ทางด้านเหนือของกลุ่มแม่น้ำอะเมซอน มีลวดลายตามตัวเหมือนปลาปอมปาดัวร์ 7 สี เป็นปลาที่พบได้น้อย หายากและมีราคาแพงกว่าปลาปอมปาดัวร์ชนิดอื่นๆ

2.2 ปอมปาดัวร์ไพน์แอปเปิ้ลดิस्क (pineapple discus) เป็นปลาที่มีการค้นพบล่าสุดและพบได้น้อยมาก เป็นปลาที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในกลุ่มแม่น้ำอะเมซอนริโอเบเคซิส (rio abacaxis) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของกลุ่มแม่น้ำอะเมซอน มีลักษณะเด่นเช่นเดียวกับปอมปาดัวร์เรดดิस्क (red discus) แต่มีสีส้มเข้มซ้นกว่า จัดว่าเป็นปลาที่มีราคาแพงเช่นเดียวกัน

3. ปอมปาดัวร์ 7 สี ต้นบรรพบุรุษของปลาพันธุ์นี้ คือ ปอมปาดัวร์บราวดิस्क (brown discus) และปอมปาดัวร์บลูดิस्क (blue discus) สำหรับประเทศไทยปลาปอมปาดัวร์ 7 สี จัดว่าเป็นปลาที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากที่สุด ซึ่งปลาปอมปาดัวร์ 7 สีของประเทศไทยนี้จัดได้ว่ามีความสวยงามไม่แพ้ต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของสีสันและเนื่องจากนักเลี้ยงปลาชาวไทยนิยมเลี้ยงด้วยไซ่กึ่งซึ่งมีราคาไม่แพงจนเกินไป อีกประการหนึ่งคือ ลูกปลาชนิดนี้เมื่อเทียบกับปอมปาดัวร์ 5 สีในขนาดเท่า ๆ กันจะมีราคามากกว่าถึงสองเท่าทั้งอัตราความต้องการของตลาดก็มากที่สุด ในบรรดาพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ 5 สี จึงทำให้นักเลี้ยงปลาสวยงามนิยมเลี้ยงเป็นจำนวนมาก

การเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์

ในการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์นั้นจะต้องมีขั้นตอนการเตรียมความพร้อมและอุปกรณ์ต่างๆ ดังนี้ (ธนากร, 2546)

การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์

ผู้เลี้ยงจะต้องคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่แข็งแรง สมบูรณ์ สวยงาม รวมไปถึงลักษณะที่ดีที่ต้องการมาทำพันธุ์ด้วย ดังนั้นควรคำนึงถึงจุดประสงค์ในการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ ดังนี้

1. ปลาที่นำมาทำพ่อแม่พันธุ์ จะต้องมื่อวัยครบทุกส่วนครบสมบูรณ์ไม่มีชิ้นส่วนใดชิ้นส่วนหนึ่งขาดหายหรือเป็นปลาพิการ

2. การเลือกพ่อแม่พันธุ์จะต้องสนใจเรื่องสีสันของปลาแต่ละตัว ปลาที่มีสีสันสวยสดใส ลวดลายงดงาม คมสันชัดเจนควรเลือกมาเป็นพ่อแม่พันธุ์

3. ไม่ควรนำพ่อแม่พันธุ์ครอกเดียวกันมาผสมพันธุ์กัน เพื่อป้องกันระบบสายเลือดชิด เนื่องจากทำให้ยีนส์ด้อยปรากฏในรุ่นลูกได้

4. พ่อแม่พันธุ์ควรมีขนาด 4-5 นิ้ว อายุไม่น้อยกว่า 8 เดือน หากนำปลาที่มีอายุน้อยหรือมีขนาดเล็กมาเป็นพ่อแม่พันธุ์ ผลที่ได้คือคุณภาพของไข่ปลาที่ไม่ดี ลูกที่เกิดใหม่จะไม่สมบูรณ์แข็งแรง หากปลาแต่หากเป็นปลาที่มีอายุมากก็ไม่เหมาะสมที่นำมาเป็นพ่อแม่ปลา ซึ่งสามารถสังเกตปลาที่มีอายุมาก ๆ ได้จากขอบตาของปลาจะมีสีซีด และโปนออกมาจากนอกเบ้าตา

5. ปลาที่จะใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ควรเป็นปลาที่ไม่ผ่านการเร่งย้อมสี เพราะฮอร์โมนที่ใช้ในการเร่งย้อมสีอาจจะมีผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ของปลาได้

6. ไม่ควรซื้อพ่อแม่พันธุ์ปลาจากร้านค้าปลาสวยงามทั่วไป เนื่องจากปลาที่ซื้ออาจเป็นปลาอายุมาก ไม่สามารถเพาะพันธุ์ได้แล้ว หรือไม่มีประสิทธิภาพในการเพาะพันธุ์ได้ ซึ่งโดยมากจะเป็นปลาที่ฟาร์มเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์คัดออกแล้วขายให้แก่ร้านขายปลาสวยงามทั่วไป ควรซื้อปลาจากร้านเพาะพันธุ์ที่ไว้ใจได้

7. ไม่ควรซื้อปลาที่มีขนาดใหญ่มาเลี้ยง เพราะไม่ทราบอายุที่แน่นอน และสุขภาพของปลาได้ ควรซื้อปลาที่มีขนาดเท่าเหรียญบาท ซึ่งมีอายุประมาณ 1-2 เดือนมาเลี้ยงเพื่อทราบถึงชีววิทยาปลา

8. ลูกปลาที่ซื้อควรมีลักษณะเป็นวงกลม บริเวณตั้งแต่จอยปากถึงครีบหลังควรโค้งงอไม่ลาดชันเป็นเส้นตรง กระโดงครีบหลังสูงและไม่หักงู สีของลำตัวเป็นสีน้ำตาลอ่อน ไม่ควรเป็นสีดำหรือสีทึบ ครีบกันยาวและเล็ก ครีบทุกครีบสมบูรณ์ไม่แตกหรือแหง

วิธีเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์

เมื่อได้ปลาพ่อแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเริ่มเพาะพันธุ์ปลาสิ่งที่จะต้องทำมีดังต่อไปนี้

1. การจัดตู้เพาะพันธุ์ ควรเลือกตู้ปลาที่ทำด้วยกระจกขอบสแตนเลสขนาดไม่ต่ำกว่า 30X16 X16 นิ้ว เพราะตู้จะมีความแข็งแรงคงทน และยังสามารถตั้งเป็นชั้น ๆ เพื่อช่วยประหยัดเนื้อที่ในการ

เพาะพันธุ์ดังนั้นเมื่อได้ตู้ปลาที่ต้องการแล้วควรทำความสะอาดภายในตู้ให้ดีเสียก่อนแล้วตรวจหารอยรั่วว่ามีหรือไม่ จึงค่อยลงมือทาสีทั้ง 3 ด้านเพื่อป้องกันไม่ให้ปลาตกใจ

2. การวางตั้ง ผู้เลี้ยงควรมองหาตำแหน่งในการวางตู้ปลาที่เงียบสงบ ปราศจากผู้คนพลุกพล่านเสียงดัง และพยายามอย่าตั้งตู้ปลาไว้บริเวณที่มีลมโกรก เช่น ช่องลม ขอบหน้าต่าง เพราะวาลมจะทำให้อุณหภูมิของน้ำผันแปรได้ง่าย หากเป็นไปได้ควรเลือกตำแหน่งที่วางตู้ให้ถูกแสงแดดยามเช้าตรู่ เพื่อแสงสว่างจะเป็นตัวช่วยฆ่าเชื้อโรค ต้องการเพาะเลี้ยงเป็นอาชีพ ควรเลือกพื้นที่หรือเลือกทำเลการเพาะเลี้ยงขึ้นเพื่อควบคุมอุณหภูมิให้คงที่สม่ำเสมอ หากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมปลาก็จะไม่จับคู่ผสมพันธุ์และจะได้ผลผลิตน้อย

3. การใส่น้ำ สำหรับน้ำที่เหมาะสมต่อการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ต้องเป็นน้ำที่สะอาด ปราศจากเชื้อโรค ส่วนใหญ่นักเพาะพันธุ์ปลามักใช้น้ำประปาที่ผ่านกรรมวิธีการกรองกำจัดคลอรีนและปล่อยตั้งทิ้งไว้ 1-2 วัน เพื่อให้คลอรีนที่ตกค้างอยู่ระเหยออกไปได้หมดสิ้น ผู้เพาะฟักควรมีการสำรองน้ำไว้เปลี่ยนอย่างน้อยวันละสองครั้ง เพื่อช่วยให้น้ำสะอาดอย่างต่อเนื่อง ความสูงของระดับน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์อยู่ในช่วงระหว่าง 14-16 นิ้ว ก็เพียงพอเพื่ออำนวยความสะดวก (ตารางที่ 3)

4. การวางตั้งแอร์บีม แอร์บีมหรือเครื่องเพิ่มออกซิเจนในน้ำจะช่วยให้พ่อแม่พันธุ์มีความตื่นตัวกระปรี้กระเปร่าในการเพาะพันธุ์ ตลอดจนให้ไข่ปลาปอมปาดัวร์กำเนิดเป็นตัวอ่อนได้เร็วขึ้นแต่การเปิดเครื่องต้องระมัดระวังไม่ให้แรงเกินไปเนื่องจากฟองอากาศจะทำให้ปลาตกใจ ดังนั้นควรจัดวางที่มุมใดมุมหนึ่งของตู้และอาจหาแอร์บีมแบบถ่านแบตเตอรี่สำรองเอาไว้เมื่อยามฉุกเฉินจะช่วยไม่ทำให้ไข่ปลาที่เพาะฟักเสียได้ สำหรับหัวทรายที่ใช้สำหรับพ่นปลอยอากาศนี้ ควรจัดวางไว้มุมใดมุมหนึ่งเพื่อผู้เพาะเลี้ยงจะได้มองเห็นสภาวะต่างๆภายในตู้ปลาได้อย่างชัดเจน และปริมาณฟองอากาศที่เป่าออกมาจากหัวทรายไม่ควรมากเกินไปนัก อาจทำให้น้ำกระเพื่อมปลาเกิดอาการตกใจได้ง่าย

5. การวางตั้งฮีทเตอร์ โดยปกติฮีทเตอร์มีลักษณะเป็นหลอดแก้วใส ภายในบรรจุด้วยขดลวดและฉนวนทนความร้อน ทำหน้าที่ควบคุมระดับอุณหภูมิของน้ำอย่างอัตโนมัติ เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์มีนิสัยชอบเจริญเติบโตในน้ำอุ่น หากระดับอุณหภูมิของน้ำต่ำลงกว่าปกติอาจทำให้ปลาเกิดอาการเครียด ไม่ยอมกินอาหาร และป่วยมีโรคแทรกซ้อน สำหรับฮีทเตอร์ขนาด 75-100 วัตต์ ควรใช้กับตู้ปลาขนาด 30X16X16 นิ้ว ส่วนฮีทเตอร์ขนาด 100-150 วัตต์ ควรใช้กับตู้ปลาขนาด 30X18X18 นิ้ว จึงจะมีความเหมาะสมและทำให้ปลาดูแข็งแรงกระปรี้กระเปร่าเจริญเติบโตดีขึ้น การวางฮีทเตอร์

ควรวางไว้มุมเดียวกับการวางหัวทราย เนื่องจากหัวทรายจะช่วยถ่ายเทความร้อนจากฮีตเตอร์กระจายสู่น้ำได้อย่างรวดเร็วทั้งเป็นการปรับรักษาระดับความอบอุ่นของน้ำให้สม่ำเสมอใกล้เคียงกันด้วย โดยจะต้องใช้ลูกยางรัดฮีตเตอร์ให้อยู่ในแนวตั้ง ซึ่งจะช่วยลดการกระแทกเป็นอย่างดี

6. การวางตั้งกระถางวางไข่หรือโคม ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาประเภทไข่จมเกาะติดกับวัสดุหรือพันธุ์ไม้ วัสดุที่นักเพาะพันธุ์ทั่วไปนิยมใช้คือ กระถางดินเผารูปโคม ที่ฐานกว้างมั่นคงแข็งแรง ส่วนยอดเล็กกว่าฐาน ซึ่งเหมาะสำหรับให้ปลาวางไข่ได้ โดยทั่วไปแล้วมักวางโคมไว้บริเวณจุดกึ่งกลางของตู้ปลา และตะแกรงครอบโคมนั้นควรมีรูตาข่ายถี่กว่าตะแกรงกั้นตู้ปลาไม่ควรเกิน 2 เซนติเมตร นับว่าเป็นอุปกรณ์ที่ป้องกันไม่ให้พ่อแม่ปลาเข้าไปจิกกินไข่ปลา รูปร่างตะแกรงครอบควรมีความกว้างกว่าโคมเล็กน้อย

ตารางที่ 3 การคำนวณน้ำในตู้ปลา

ขนาดตู้ปลา กว้าง X ยาว X สูง(ซ.ม.)	ความจุน้ำ (ลิตร)	น้ำหนักทราย (กิโลกรัม)	กำลังไฟฟ้า (วัตต์)
14 นิ้ว 36X24X24	20	15	10
15 นิ้ว 39X30X24	28	7	10
18 นิ้ว 45X30X30	32	8	10
24 นิ้ว 60X30X30	54	13.5	20
36 นิ้ว 90X45X45	182	45.5	20
48 นิ้ว 120X60X60	432	108	40

ที่มา: (ธนากร,2546)

7. การวางตั้งเทอร์โมมิเตอร์ ปรอทวัดอุณหภูมิ เป็นอุปกรณ์ที่ละเอียดไม่ได้ เนื่องจากปลาชนิดนี้เป็นปลาที่ค่อนข้างบอบบาง หากมีการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิแบบกะทันหันจะทำให้พ่อแม่ปลา

เครียดได้ ไม่ยอมผสมพันธุ์และวางไข่ การวางเทอร์โมมิเตอร์นั้นควรวางไว้ที่มุมใดมุมหนึ่งเพื่อสามารถอ่านค่าระดับอุณหภูมิของน้ำได้ง่าย

8. การติดตั้งหลอดไฟ นับเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มความสะอาดตลอดจนช่วยให้ปลามองหาอาหารได้ง่ายยิ่งขึ้นไม่ตกใจยามเปิดไฟ ดังนั้นเมื่อถึงเวลากลางคืนที่แสงสว่างจากธรรมชาติไม่เพียงพอ ผู้เพาะเลี้ยงจึงหาประโยชน์จากหลอดไฟเข้าช่วย หลอดไฟที่นิยมใช้คือ หลอดทังสแตน ควรติดตั้งไว้บริเวณกลางโดยให้อยู่เหนือตู้ปลาพอประมาณ เพื่อให้ผู้เพาะเลี้ยงสามารถมองเห็นสภาวะภายในตู้ปลาได้อย่างชัดเจน

9. การจับคู่ผสมพันธุ์ โดยการนำปลาพ่อแม่พันธุ์มาเทียบกันก่อนเพื่อเลือกคู่ หลังจากนั้นสังเกตลักษณะอาการของพ่อแม่พันธุ์ปลา ถ้ามีนิสัยเข้ากันได้จึงนำทั้งคู่ลงตู้เพาะฟัก โดยผู้เพาะฟักนิยมใช้ตะแกรงกั้นปลาภายในตู้ปลาระหว่างพ่อแม่พันธุ์ ซึ่งลักษณะของตะแกรงควรเป็นตะแกรงสแตนเลสเคลือบผิวป้องกันสนิม ความห่างของช่องตะแกรงไม่ควรเกิน 1 ตารางนิ้ว เพื่อมิให้พ่อแม่พันธุ์ว่ายน้ำลอดเข้าไปหากัน หากปรากฏว่าปลาทั้งสองแสดงอาการคล่องแคล่วว่องไว สีสันปรากฏชัดเจนขึ้น หมายถึงว่าทั้งคู่สามารถเข้ากันได้ หากมีอาการทำร้ายกันควรปล่อยไว้สักพักหนึ่ง แต่ถ้าทั้งคู่ยังทำร้ายกันเช่นเดิม ผู้เพาะเลี้ยงควรเปลี่ยนปลาตัวใดตัวหนึ่งออกจนกว่าจะได้ปลาที่มีนิสัยตรงกัน

10. การผสมพันธุ์และการวางไข่ เมื่อเห็นว่าพ่อแม่พันธุ์ปลามีนิสัยที่เข้ากันได้ดี ก็ให้นำตะแกรงกั้นออกเพื่อให้การผสมพันธุ์และวางไข่ คอยสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่พันธุ์ ในระยะนี้พ่อแม่พันธุ์จะว่ายน้ำคลอเคลียรัดแม่พันธุ์ ถ้าแม่พันธุ์พร้อมอวัยวะจะยื่นยาวออกมาเพื่อที่จะวางไข่ ลักษณะเช่นนี้คือท่อนำไข่นั้นเอง แต่ก่อนที่แม่พันธุ์จะวางไข่ แม่พันธุ์มักไปอยู่มุมด้านใดด้านหนึ่ง สายตาจับไปที่โดม ส่วนพ่อพันธุ์จะทำความสะอาดโดมอยู่ก่อนแล้ว โดยใช้ปากจิก ต่อมาแม่พันธุ์ใช้อวัยวะไปมาสัมผัสกับโดมเป็นเส้นตรง ซึ่งแต่ละครั้งจะมีไข่ออกมา 5-10 ฟอง พ่อพันธุ์จะรีเข้าไปหาเพื่อไปปล่อยน้ำเชื้อผสม ในลักษณะการว่ายน้ำแบบเงยหน้าคล้ายแม่พันธุ์ จากนั้นก็ว่ายน้ำถอยออกมา แม่พันธุ์ก็จะไปวางไข่เหมือนเดิม ทำเช่นนี้อยู่ประมาณ 100-300 ฟอง ช่วงนี้พ่อแม่ปลามักว่ายน้ำสำรวจรอบๆ โดมเพื่อดูความเรียบร้อย และเฝ้าดูแลไข่อยู่ตลอดเวลา และมีนิสัยดุร้ายหวงไข่ไม่ยอมให้ใครเข้าใกล้ ต่อมาผู้เลี้ยงควรใช้ยาปฏิชีวนะละลายกับน้ำใส่ลงในตู้เพาะเลี้ยงเพื่อป้องกันเชื้อราที่จะเกิดกับไข่ปลาและลูกปลาได้ ยาปฏิชีวนะที่นักเพาะเลี้ยงนิยมใช้คือ แอมพิซิลลิน แอมนิซิลิน และเตตราซัยคลิน อัตราส่วน 1-3 แคปซูล ผสมน้ำและเทใส่ตู้เพาะเลี้ยงขนาด 30X16X16 ตัวยาพวกนี้มีสรรพคุณรักษาไข่ปลาไม่ให้ถูกรบกวนจากเชื้อราและแบคทีเรียได้

11. การฟักไข่ ไข่ปลาปอมปาดัวร์มีลักษณะกลม สีน้ำตาลอมแดง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ย 1-1.5 มิลลิเมตร สำหรับระยะเวลาในการฟักไข่จะใช้เวลาฟักไข่ออกเป็นตัวประมาณ 2-3 วัน อุณหภูมิที่เหมาะสมกับการฟักคืออยู่ระหว่าง 27-30 องศาเซลเซียส ไข่ที่ได้รับการผสมจากเชื้อตัวผู้จะเริ่มค่อยๆ เปลี่ยนจากสีน้ำตาลเป็นสีดำจนกระทั่งฟักออกเป็นตัวอ่อน สำหรับไข่ที่ไม่ได้รับการผสมสีจะเริ่มเปลี่ยนจากสีน้ำตาลเป็นสีเขียว เพอร์เซ็นต์การฟักออกเป็นตัวแทบไม่มี โดยถือว่าไข่เหล่านี้เป็นไข่เสีย ในระยะที่เป็นไข่อุ่นนี้จัดได้ว่าเป็นระยะที่อ่อนแอและสำคัญที่สุด เพราะไข่ปลาอาจได้รับอันตรายจากเชื้อโรคต่าง ๆ หรือถูกสัตว์อื่นจับกินเป็นอาหาร ดังนั้นผู้เพาะเลี้ยงควรเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพน้ำ ฉะนั้นจะต้องมีน้ำที่สะอาดตลอดเวลา โดยการเปลี่ยนน้ำออกประมาณ 5-10 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณน้ำในตู้ทุก ๆ วัน และเติมน้ำที่ขจัดคลอรีนแล้วลงไปในตัวเพาะฟักพร้อมกับเปิดแอร์ปั๊มควบคู่กันไป ข้อระมัดระวังของผู้เพาะเลี้ยงไม่ควรให้อาหารจำพวกอาร์ทีเมีย หนอนแดง ลูกน้ำ ที่มีขนาดโตเกินความต้องการ เนื่องจากสัตว์พวกนี้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ไข่ปลาปอมปาดัวร์ได้

การอนุบาลลูกปลาปอมปาดัวร์

ช่วงนี้ลูกปลาปอมปาดัวร์อยู่ในวัยที่เสี่ยงต่ออัตราการตายสูง ผู้เลี้ยงต้องคอยทบทวนนมรักษาชีวิตลูกปลาเป็นพิเศษ ตลอดจนการปฏิบัติดูแลและการตรวจสอบสภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา โดยมีเทคนิคขั้นตอน ดังนี้

1. ในระยะลูกปลาฟักออกเป็นตัวภายใน 3-4 วันแรก ระยะนี้ลูกปลาไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่จำเป็นต้องให้อาหารเพราะลูกปลาจะได้รับอาหารจากถุงไข่แดงที่ติดมา ข้อสำคัญคือควรปรับระดับของอุณหภูมิให้อยู่ในช่วงประมาณ 29-31 องศาเซลเซียส และใช้หลอดไฟทังสแตนตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้แก่ลูกปลา
2. เมื่อลูกปลาอายุ 7 วัน ถุงไข่แดงที่ติดมากับผนังส่วนท้องจะถูกย่อยสลายหมดไป ลูกปลาเริ่มเคลื่อนย้ายว่ายน้ำเข้าหาพ่อแม่ ตามธรรมชาติของปลาปอมปาดัวร์จะให้ความอบอุ่นกับลูกปลาโดยการอมไว้ในช่องปากสักพักหนึ่ง แล้วพ่นลูกปลากลับออกไปอยู่ที่ใดตามเดิม ในตอนนี้ลูกปลาจะอาศัยกินเมือกที่ติดมาเป็นอาหาร (ภาพที่ 3)
3. การเพิ่มระดับน้ำ หลังจากทีลูกปลาทยอยฟักออกเป็นตัวแล้ว ผู้เพาะเลี้ยงควรเติมน้ำให้สูงขึ้นกว่าเดิม แต่ต้องพยายามไม่ให้พ่อแม่ปลาตื่นตกใจ การเพิ่มระดับน้ำควรเพิ่มแบบค่อยเป็นค่อย

ไป โดยการเพิ่มวันละ 10-20 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณน้ำในตู้เพาะทั้งหมด การที่ทำเช่นนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ น้ำในตู้เพาะตกอยู่ในสภาวะเน่าเสีย และสามารถช่วยให้ลูกปลาปรับตัวอยู่ได้จนกระทั่งน้ำมีความสูงประมาณ 18-18 นิ้ว ผู้เพาะเลี้ยงควรดูน้ำออกตามปกติ ขณะถ่ายน้ำลูกปลามักจะติดออกไปด้วย ฉะนั้นต้องใช้ความพิถีพิถันเป็นพิเศษ ผู้เลี้ยงบางท่านนิยมใช้มือปิดปลายสายยางแล้วขยับมือเบา ๆ เพื่อไม่ให้ลูกปลาเด็ดลอด แต่สำหรับกรณีที่ใช้วิธีนี้ต้องพยายามดักลูกปลาลงคืนตู้เพาะเลี้ยงตามเดิม

4. เมื่อลูกปลามีอายุครบ 7 วัน ก็เริ่มให้อาหารประเภท ไรแดงในปริมาณน้อย แต่บ่อยๆ ครั้ง และไม่ควรให้อาหารลูกปลาเวลาที่หิวจัด เนื่องจากจะทำให้ลูกปลาท้องอืด

ภาพที่ 2 ลูกปลาปอมปาดัวร์อายุ 7-10 วัน

5. หลังจากลูกปลาอายุได้ 15-20 วัน ลำตัวจะมีขนาดเท่าเมล็ดแตงโม ผู้เพาะเลี้ยงจึงสมควรควรช้อนพ่อแม่ปลาออกจากลูกปลา ในระยะที่ลูกปลาต้องช่วยเหลือตัวเองนั้นอาหารที่ควรให้ลูกปลา คือ อาหารจำพวกไรแดงขนาดเล็กเพียงอย่างเดียว และจำเป็นต้องพิถีพิถันในเรื่องของความสะอาดเป็นพิเศษ ถ้าผู้เลี้ยงสามารถแช่ลูกไรแดงในน้ำที่มีส่วนผสมของด่างทับทิมสัก 1 นาที เพราะน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติมีเชื้อโรคบางชนิดที่เป็นอันตรายแก่ลูกปลาและยังช่วยให้ลูกปลามีสุขภาพดีแข็งแรง เมื่อลูกปลาอายุได้ 1 เดือนขึ้นไปสามารถนำไปเลี้ยงดูต่อไปได้ (ภาพที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 ลูกปลาปอมปาดัวร์อายุ 1 เดือน

การแยกเพศปลา

เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์ทั้งเพศผู้และเพศเมีย มีลักษณะทางกายภาพเหมือนกัน รวมทั้ง สีสัน ครีบอก ครีบหลัง ครีบท้อง เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะที่คล้ายกันมาก แต่นักเลี้ยงปลาที่มีประสบการณ์และความชำนาญสามารถแยกเพศปลาโดยอาศัยหลักการสังเกต (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 เกณฑ์การแยกเพศปลาปอมปาดัวร์

รูปร่างลักษณะ	ตัวผู้	ตัวเมีย
1. ปฏิกริยาอาการ	ว่ายน้ำคลอเคลีย	ว่ายน้ำหน้า หรือว่ายน้ำหนี
2. ครีบหลัง	เรียวยาวจนถึงโคนหาง	เล็กสั้นไม่ถึงโคนหาง
3. ส่วนหัว	โค้งมน	เรียบตรงไม่โค้งงอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปร่างลักษณะ	ตัวผู้	ตัวเมีย
4. สีสิ้น	มีลวดลายสีเข้ม	สีซีดจาง
5. ครีบทอง, ท้อง	ไม่มีแถบดำ	มีแนวสีดำเห็นเด่นชัด
6. อวัยวะสืบพันธุ์	ยาว รี ปลายแหลมมน	กลมส่วนปลายยื่นออกมาเห็นชัด ในฤดูวางไข่

ที่มา: (ธนากร.2546)

การเลี้ยงดูปลาปอมปาดัวร์

อาหาร

ปลาปอมปาดัวร์ในธรรมชาติชอบกินสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก ๆ ในน้ำเป็นอาหาร อาหารปลาที่ผู้เพาะเลี้ยงจึงนิยมให้ปลาปอมปาดัวร์ ได้แก่ ลูกน้ำ หนอนแดง ไรน้ำสีน้ำตาล ไรแดง (ภาพที่ 5) ไข่เดือนแดง เป็นต้น อาหารดังกล่าวเป็นอาหารที่ปลาปอมปาดัวร์โปรดปรานและใช้เลี้ยงได้ผลดีที่สุด เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่ชอบอาหารสด จึงต้องระมัดระวังพิเศษในเรื่องของการให้อาหาร หากอาหารที่ให้เป็นอาหารสด ก่อนให้ทุกครั้งควรแช่ในด่างทับทิมเข้มข้น 500-1,000 ส่วนในล้านส่วน (0.5-1.0 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร) เป็นเวลาประมาณ 10-20 นาทีเพื่อฆ่าเชื้อโรคที่ติดมากับอาหารแล้วจึงล้างด้วยน้ำสะอาดอีกครั้งหนึ่ง ปริมาณอาหารควรให้ 10 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวปลา หรือให้ในปริมาณที่ปลากินอิ่มพอดี ให้อาหารปลาวันละ 2 ครั้ง ในตอนเช้าและตอนเย็น ลูกปลาขนาดเล็กควรให้ไรน้ำที่มีชีวิต อาหารแห้งมีข้อดีในเรื่องของการป้องกันการเกิดโรค แต่ปลาปอมปาดัวร์จะไม่ชอบกิน ถ้าสามารถฝึกให้ปลาปอมปาดัวร์กินอาหารแห้งได้จะเป็นการดี อาหารแห้งควรให้วันละ 2-4 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักตัวปลา หรือให้อาหารปลาในปริมาณที่ปลากินอิ่ม และควรให้อาหารปลาวันละ 2 ครั้งเช่นกัน

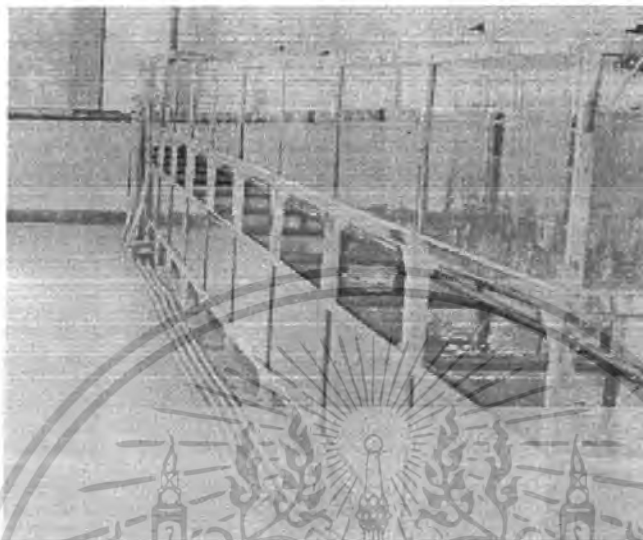

ภาพที่ 4 ไรแดงอาหารของปลาปอมปาดัวร์

สภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดู

ธรรมชาติปลาปอมปาดัวร์เป็นปลารักสงบ ชอบอาศัยรวมกันเป็นฝูงตั้งแต่ 5-10 ตัวขึ้นไป ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างจากปลาในครอบครัว ไคไซน์ (cichlids) ที่ส่วนใหญ่มักจะก้าวร้าวและหวงอาณาเขต จากพื้นฐานที่เป็นปลาแม่น้ำ ปลาปอมปาดัวร์จึงชอบอาศัยในน้ำที่มีการไหลเวียนตลอดเวลา มีความสะอาด และมีออกซิเจนสูง ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงควรหมั่นเปลี่ยนน้ำให้ปลาบ่อยๆ โดยควรเปลี่ยนน้ำ 10-20 เปอร์เซ็นต์ทุกวันหรือทุกวันเว้นหนึ่งวัน การเลี้ยงปลาในสภาพน้ำที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ปลาเครียดซึ่งจะแสดงออกโดยมีอาการตัวดำคล้ำ สีสันทึบไม่สดใส หากพบอาการเช่นนี้ควรรีบเปลี่ยนน้ำและจัดสภาพแวดล้อมในตู้ปลาใหม่ พร้อมกับเปลี่ยนน้ำอย่างสม่ำเสมอก็จะทำให้ปลากลับมามีสีสดใสเช่นเดิม การจัดสภาพแวดล้อมในตู้ปลาปอมปาดัวร์ทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การจัดตู้ปลาแบบโล่ง ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เลี้ยง การจัดตู้ปลาโดยวิธีนี้มีข้อดีคือ ทำความสะอาดง่ายและปลาไม่ค่อยเกิดโรค แต่แลดูไม่มีชีวิตชีวา โดยมากมักจะนิยมกันในหมู่ผู้เพาะพันธุ์เพราะประหยัดเวลาในการดูแลรักษา (ภาพที่6)

ภาพที่ 5 การจัดตู้ปลาเลียนแบบโค้ง

2. การจัดตู้เลียนแบบธรรมชาติ มีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้เลี้ยงเช่นกัน วัสดุที่มักจะพบบ่อยๆ ได้แก่ ขอนไม้ ก้อนหิน หรือไม้เนื้อ ปลาปอมปาดัวร์ไม่ทำลายไม้ น้ำ ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงสามารถจัดตกแต่งตู้ได้อย่างเต็มที่ ข้อควรระวังอย่างหนึ่งในการนำวัสดุจากธรรมชาติมาตกแต่งตู้ปลา คือ เชื้อโรคที่อาจติดมาด้วย ฉะนั้นก่อนใช้งานควรฆ่าเชื้อจนแน่ใจว่าปลอดภัย อุณหภูมิและปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคนอกจากเรื่องน้ำแล้ว ปลาปอมปาดัวร์ยังไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิมาก น้ำที่ใช้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ควรมีอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 26-30 องศาเซลเซียส หากอุณหภูมิต่ำลงกว่านั้น ปลาจะเกิดอาการเครียด ดังนั้นในตู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์จึงควรมีฮีตเตอร์ติดตั้งและพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา (ภาพที่ 7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 การจัดตู้ปลาเลียนแบบธรรมชาติ

ปัญหาที่มักพบในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

การเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์โดยแท้จริงแล้วผู้เพาะเลี้ยงอาจจะต้องคอยดูแลตรวจสอบพฤติกรรมของปลาอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าหากขาดความระมัดระวัง อาจทำให้ลูกปลตายได้ แม้แต่ผู้ผ่านการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มาก่อน สำหรับผู้เพาะเลี้ยงรายใหม่จะประสบปัญหาในช่วงของการวางไข่ และการฟักออกจากไข่ของลูกปลาใหม่ๆ ซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ฉะนั้นผู้เพาะเลี้ยงจึงให้ความสำคัญต่อสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์ทั้งเพศผู้และเพศเมียมีลักษณะรูปร่างที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้เพาะเลี้ยงบางท่านจับคู่ผิดได้
2. แม่พันธุ์มีคุณภาพต่ำ คือ ผู้เลี้ยงนำแม่ปลาที่มาเพาะพันธุ์เป็นครั้งแรก มักเจอปัญหาแม่ปลาวางไข่ไม่เป็นระเบียบ ทำให้ไข่บางฟองไม่ได้รับการผสมพันธุ์จากน้ำเชื้อปลาตัวผู้
3. พ่อแม่พันธุ์ไม่ยอมเลี้ยงลูก โดยสามารถสังเกตได้จากตอนที่ลูกปลาจะว่ายน้ำเข้าหาไออุ่นจากพ่อแม่ แล้วพ่อแม่กลับสะบัดตัวและว่ายน้ำหนี หรือบางกรณี พ่อแม่พันธุ์เกิดความรำคาญขึ้นมาอาจกินลูกของตัวเองได้ ผู้เลี้ยงควรนำตะแกรงมากันเพื่อไม่ให้พ่อแม่ปลาวางน้ำเข้าไปกินลูกของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ระดับอุณหภูมิ การเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มักจะประสบปัญหาด้านนี้มากที่สุด ซึ่งระดับของอุณหภูมิมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด 24 ชั่วโมงไม่แน่นอน ดังเช่นในฤดูหนาว อุณหภูมิต่ำกว่าปกติทำให้ไข่ไม่ยอมฟักตัว อุณหภูมิในฤดูร้อนสูงกว่าปกติก็อาจทำให้ไข่เสียได้เช่นกัน การแก้ไขคือผู้เลี้ยงต้องติดตั้งเทอร์โมสแตทเพื่อควบคุมอุณหภูมิของน้ำให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจะส่งผลให้การเจริญเติบโตและการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์จบลงด้วยดี

5. สภาพน้ำในตู้เพาะเลี้ยง มักเกิดปัญหาน้ำในคลอรีนมากเกินไป จึงควรมีการหมั่นตรวจเช็คสภาพน้ำให้เหมาะสม เรื่องการรักษาความสะอาดและสิ่งแปลกปลอมต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ไข่และชีวิตของลูกปลาให้ดีเสียก่อนแล้วจึงลงมือเพาะเลี้ยง

การย้อมสีปลาปอมปาดัวร์

การย้อมสีปลาปอมปาดัวร์มีจุดประสงค์เพื่อให้ปลาปอมปาดัวร์ที่มีขนาดเล็ก ซึ่งมีสีที่ไม่สวยงามมากนัก เมื่อผ่านการย้อมสีแล้วจะทำให้ปลาปอมปาดัวร์มีสีส้มที่สวยงามจำหน่ายได้ในราคาสูง ผู้เพาะเลี้ยงจะทำการย้อมสีเมื่อปลาอายุได้ประมาณ 40 วัน การย้อมสีเป็นเคล็ดลับของผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ซึ่งมักปกปิดวิธีการย้อมสีปลาเป็นความลับ โดยส่วนมากจะปกปิดในเรื่องชนิดของฮอร์โมนและปริมาณไข่กึ่งกร้ามกราม การย้อมสีปลาปอมปาดัวร์นั้นจะนิยมใช้ฮอร์โมน ฟลูซิเมสเตอร์อน (flaxymesterone) มีชื่อทางการค้าว่า ฮาโลเตสทิน (halotestin) หรือใช้ยาคุมกำเนิดผสมกับไข่กึ่งกร้ามกรามหมักทิ้งไว้ประมาณ 1 วันแล้วจึงนำไปให้ปลากิน เป็นเวลาประมาณ 3 สัปดาห์ก่อนจำหน่าย (ธนากร,2546) อนึ่งการย้อมสีปลาโดยใช้ไข่กึ่งผสมฮอร์โมนอาจทำให้น้ำเสียได้จึงต้องควรระมัดระวังและคอยเปลี่ยนน้ำอย่างสม่ำเสมอ ปัจจุบันได้มีการย้อมสีปลาโดยใช้รงควัตถุ แอสตาแซนติน (astaxantin) ผสมในอาหาร เช่น นำกุ้งสด เนื้อปลาสด หัวใจวัว บั่นให้ละเอียดแล้วสับลงไปด้วย นำอาหารปลาที่ได้ไปบดหรือหนึ่ง หลังจากนั้นจะผสมวิตามินบี ซี และ แอสตาแซนติน (astaxantin) ลงไป หรืออาจใช้หนอนแดงแช่ในแอสตาแซนติน (astaxantin) แล้วนำไปให้ปลากินวันละ 2 มื้อ ปลาปอมปาดัวร์ที่ย้อมสีนั้นขายง่าย ได้ราคาดี แต่จะมีปัญหาว่าเมื่อผู้เลี้ยงซื้อไปแล้วไม่มีอาหารที่ใช้ย้อมสีให้ปลากิน สีบนตัวนั้นก็จาง ๆ จางลงไปทำให้ผู้ซื้อปลาปอมปาดัวร์บางคนไม่นิยมซื้อปลาที่ผ่านการย้อมสี

ปลากิน สิบบนตัวนั้นก็ค่อย ๆ จางลงไปทำให้ผู้ซื้อปลาปอมปาดัวร์บางคนไม่นิยมซื้อปลาที่ผ่านการย้อมสี

กลุ่มธุรกิจผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

ธุรกิจปลาปอมปาดัวร์ในประเทศไทย มีผู้ทำการเพาะเลี้ยงหลายกลุ่มซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงได้ดังนี้

1. ผู้เลี้ยงปลา นับว่ามีจำนวนมากที่สุด ในแต่ละรายจะเพาะเลี้ยงกันไม่มากนัก เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์ต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ ซึ่งหากเลี้ยงเป็นจำนวนมากแล้วอาจดูแลไม่ทั่วถึง อาจทำให้เกิดความเสียหายได้
2. ผู้เพาะพันธุ์และอนุบาลลูกปลา ผู้เพาะพันธุ์ปลาบางรายจะทำการเพาะพันธุ์ปลาเพียงอย่างเดียว และมีผู้อนุบาลลูกปลามาซื้อลูกปลาไปเลี้ยง จนถึงขนาดที่จะย้อมสีปลาได้
3. ผู้ย้อมสีปลา ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ออกไปหาซื้อลูกปลาขนาดที่ต้องการนำมามาย้อมสีเพื่อให้ได้สีและขนาดที่ต้องการ และนำส่งไปขายให้กับผู้ส่งออก
4. ผู้ส่งออก หรือรับปลา จะเป็นผู้รับใบสั่งซื้อจากต่างประเทศ แล้วรวบรวมปลาให้ได้ตามจำนวนที่ลูกค้าสั่งซื้อ ซึ่งการส่งออกมักส่งออกปลาปอมปาดัวร์รวมไปกับปลาชนิดอื่น ๆ

สภาวะทางการตลาดของปลาปอมปาดัวร์

ปลาปอมปาดัวร์ของประเทศไทยถือว่ามีจำนวนการส่งออกสูงมาก และเป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจอันดับต้น ๆ ของประเทศ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการปลาปอมปาดัวร์ประมาณ 150 ราย และมีมูลค่าการส่งออกประมาณปีละ 400-500 ล้านบาทประเทศไทยไม่ได้เป็นรองต่างชาติในเรื่องของสายพันธุ์ แต่เป็นรองในเรื่องของการตลาด และเกษตรกรของไทยยังขาดความรู้ ขาดการให้ความร่วมมือกัน ตอนนี้ทางชมรมปลาปอมปาดัวร์แห่งสยามได้มารวมกลุ่มกัน เพื่อช่วยเหลือกันและกันในการส่งออก และทางชมรมต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ผู้ที่สนใจอยากให้คนไทยได้เลี้ยงปลาสวยงามดี ๆ แต่ทางชมรมยังขาดการสนับสนุนจากภาครัฐบาล และความร่วมมือจากผู้เลี้ยงปลาด้วยตนเอง

ปัญหาด้านการตลาดของปลาสวยงาม

สาเหตุหลักที่ทำให้ตลาดปลาสวยงามในไทยไม่เติบโตเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่มในหมู่ผู้เลี้ยงปลาสวยงามอย่างจริงจังทำให้ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากต่างคนต่างทำจึงยากแก่การพัฒนา นอกจากนี้ผู้เลี้ยงปลาสวยงามบางรายยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการตลาดที่ดีพอ หากมีการแก้ไขตรงจุดนี้ รวมถึงการให้ความรู้ด้านวิชาการ เพื่อปรับมาตรฐานการผลิต ก็จะทำให้มีผู้หันมานิยมเลี้ยงปลาสวยงามเพิ่มขึ้นอีกมาก และยังเป็นการขายตลาดส่งออกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชาติอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งตลาดปลาสวยงามของไทยยังสามารถไปได้อีกไกล และประเทศไทยนั้นก็มีศักยภาพในการผลิต แต่มีจุดอ่อนด้านเกษตรกร เพราะเกษตรกรของไทยมีความสามารถในการเพาะพันธุ์ปลาชนิดใหม่ แต่ยังขาดความเข้าใจด้านการตลาด และขาดการรวมกลุ่ม ความร่วมมือของผู้ส่งออก ดังนั้นหากมีการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงปลาสวยงามอย่างจริงจัง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่สามารถครองตลาดปลาสวยงามเป็นอันดับหนึ่งได้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การศึกษาในครั้งนี้จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่การวิเคราะห์เศรษฐกิจการผลิตและการตลาดปลาปอมปาดัวร์การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาดและส่วนประสมทางการตลาดปลาปอมปาดัวร์ ซึ่งผลการศึกษาในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

เศรษฐกิจการผลิตและการตลาด

ข้อมูลทั่วไปของผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

การศึกษการผลิต รวมถึงสภาพการเลี้ยงและสังคมของผู้เลี้ยงในท้องที่ที่ทำการศึกษา จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 1 ฟาร์มและเจ้าของร้านจำหน่ายปลาสวยงามจำนวน 1 ร้าน ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

สุวรรณภูมิฟาร์ม เขตลาดพร้าว จังหวัดกรุงเทพมหานคร เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็นเพศชาย อายุ 50 ปี นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) มีสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด 5 คน โดยยึดอาชีพเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์เป็นอาชีพหลักมานานกว่า 10 ปี ก่อนหน้านี้เกษตรกรผู้เลี้ยงอาชีพมีรับจ้างทั่วไปสาเหตุที่เลี้ยงนั้นเนื่องจากมีรายได้ดี ได้ประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มานานแล้วและเป็นกิจการภายในครอบครัว (ตารางที่ 5)

ร้านสงวนดิศศักดิ์ ร้านขายปลาสวยงาม ตลาดนัดจตุจักร2 เขตมีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้เลี้ยงเป็นเพศชาย อายุ 45 ปี นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน โดยยึดอาชีพขายปลาปอมปาดัวร์เป็นอาชีพหลัก มานานกว่า 7 ปี สาเหตุที่เลี้ยงนั้นเนื่องจากปลาปอมปาดัวร์มีราคาดี ได้ทำธุรกิจเป็นของตนเองโดยก่อนหน้านี้ยึดอาชีพลูกจ้างบริษัท (ตารางที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 แสดงผลทั่วไปของผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

ข้อมูลส่วนตัว	สุวรรณภูมิฟาร์ม	ร้านสงวนดิศดัส
เพศ	ชาย	ชาย
อายุ	50	45
ศาสนา	พุทธ	พุทธ
ระดับการศึกษา	ปวช.	มัธยมปลาย
เลี้ยงเป็นอาชีพ	หลัก	หลัก
ระยะเวลาในการเพาะเลี้ยง	นานกว่า 10 ปี	7 ปี
อาชีพก่อนหน้านี้	รับจ้างทั่วไป	ลูกจ้างบริษัท
ลักษณะของกิจการ	ส่วนตัว	ส่วนตัว

ที่มา: (จากการสัมภาษณ์)

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยง

สถานที่เพาะเลี้ยง

สุวรรณภูมิฟาร์มมีสถานที่ในการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง ลักษณะของสถานที่เพาะเลี้ยง คือ เป็นบ้านที่พักอาศัยร่วมกับเปิดฟาร์มเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ โดยสุวรรณภูมิฟาร์มไม่ต้องเสียค่าเช่าสถานที่ในการประกอบการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์โดยมีกรรมสิทธิ์สถานที่ประกอบการเป็นของตนเอง

ร้านสงวนดิศดัสเป็นร้านขายปลาสวยงามในตลาดนัดจตุจักร 2 เป็นสถานที่ของทางโครงการตลาดนัดสวนจตุจักรเปิดให้ผู้ประกอบการมาตั้งร้านเพื่อกระจายสินค้า ร้านสงวนดิศดัสต้องจ่ายค่าเช่าร้านเพื่อประกอบกิจการเป็นรายเดือนอัตราเดือนละ 8,000 บาท เนื่องจากเขตมีนบุรีเป็นเขตชุมชนมีผู้คนค่อนข้างหนาแน่น ดังนั้นค่าเช่าสถานที่จึงมีราคาค่อนข้างสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตู้เลี้ยงปลา

สุวรรณภูมิฟาร์มใช้ตู้เลี้ยงปลาขนาด 24 36 และ 42 นิ้ว ซึ่งเป็นตู้ปลาแบบมีขอบสเตนเลส เพื่อความคงทนแข็งแรง โดยรวมตู้ปลาทั้งหมดมีจำนวนประมาณ 120 ตู้ เฉลี่ยราคาตู้ละประมาณ 1,800 บาทโดยข้อมูลที่ได้มาจากการประมาณการ ราคาของตู้เลี้ยงปลาไม่เท่ากันแล้วแต่ขนาดของตู้ ซึ่งทางสุวรรณภูมิฟาร์มทำการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์จากพ่อแม่พันธุ์ 25 คู่ต่อ 1 รุ่น

ร้านสงวนดิศคัส เลี้ยงปลาแบบรุ่นเดียวจึงใช้ตู้ขนาดเดียว คือ 36 นิ้ว เป็นตู้ปลาแบบมีขอบสเตนเลส โดยมีตู้ปลาทั้งหมด 20 ตู้ โดยลูกปลาที่รับมาข้อมสีแล้วเลี้ยงต่อเพื่อขายนั้นจะเลี้ยงรวมกันในตู้ประมาณตู้ละ 40 ตัว โดยตู้เลี้ยงปลาราคาประมาณตู้ละ 1,800 บาท

พันธุ์ปลาปอมปาดัวร์

สุวรรณภูมิฟาร์ม ได้ทำการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ด้วยตนเองมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปี พ่อแม่พันธุ์ที่ได้นั้นได้มาจากการเพาะพันธุ์ปลารุ่นต่อรุ่น โดยเกษตรกรจะคัดเลือกลูกปลาที่ดูแข็งแรงสมบูรณ์จากการเพาะพันธุ์ มาอนุบาลและเลี้ยงดูต่อไป เมื่อลูกปลาที่ได้จากการคัดเลือกโตขึ้นก็จะนำมาทำเป็นพ่อแม่พันธุ์ สำหรับปลาที่สามารถจะนำไปเป็นพ่อแม่พันธุ์ได้นั้น มีขนาด 4-6 นิ้ว และต้องมีรูปร่างที่สมบูรณ์แข็งแรงสีส้มที่สวยงาม สวรรณภูมิฟาร์มมีพ่อแม่พันธุ์จำนวน 25 คู่โดยคิดราคาพ่อแม่พันธุ์ตัวละ 500 บาท ซึ่งในระยะเวลา 1 ปีพ่อแม่พันธุ์สามารถให้ลูกปลาได้ 9 รุ่นต่อพ่อแม่พันธุ์ปลา 1 คู่ เฉลี่ยทั้งหมดรุ่นละ 5,000 ตัว

ร้านสงวน ดิศคัส ได้รับซื้อลูกปลาปอมปาดัวร์มาจากฟาร์มที่เพาะพันธุ์ปลาขายดังเช่นสุวรรณภูมิฟาร์ม เพราะร้านสงวน ดิศคัสไม่สามารถเพาะพันธุ์ปลาได้เอง เนื่องจากยังขาดปัจจัยอีกหลายประการ โดยทางร้านสงวนดิศคัสนำปลาที่ซื้อมาข้อมสีและเลี้ยงให้ได้ในขนาดที่มีราคาดีเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า ทางร้านจะรับซื้อลูกปลาที่มีขนาด 2 นิ้วแล้วนำลูกปลาปอมปาดัวร์มาข้อมสีแล้วเลี้ยงต่อไปอีกเพื่อขายปลาให้ได้ราคาดียิ่งขึ้น ปลาปอมปาดัวร์ขนาด 4-5 นิ้วอายุประมาณ 6 เดือนที่ผ่านการข้อมสีแล้วราคาเฉลี่ย ประมาณตัวละ 700 บาท

อาหารที่ใช้เลี้ยง

อาหารปลาที่สุวรรณภูมิฟาร์ม ใช้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ได้แก่ ไรแดง ไข่มุกgramgram ไล่เดือนน้ำ อาหารปลาเหล่านี้มีราคาค่อนข้างถูก โดยสุวรรณภูมิฟาร์มสามารถเพาะเลี้ยงไรแดงได้เอง จึงสั่งซื้อแต่เพียงไล่เดือนน้ำและไข่มุกgramgramเท่านั้น โดยการสั่งซื้ออาหารมีลักษณะการสั่งซื้อแบบ เจ้าประจำ เนื่องจากผู้ซื้อและผู้ขายมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี มีการให้เครดิตการชำระเงินรวมทั้งมีการสั่งซื้อที่แน่นอนโดยการสั่งซื้อนั้นทำการสั่งซื้อทางโทรศัพท์จากนั้นผู้ขายอาหารปลาจะนำอาหารปลามาส่งให้ที่ฟาร์ม

อาหารปลาที่ร้านสงวนดิศตส์ใช้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ ได้แก่ ไล่เดือนน้ำ ไรแดง ไข่มุกgramgram อาหารเหล่านี้เป็นอาหารที่เสริมสร้างการเจริญเติบโตให้แก่ปลาปอมปาดัวร์และราคาค่อนข้างถูก โดยการสั่งซื้ออาหารมีลักษณะการสั่งซื้อแบบเจ้าประจำ เนื่องจากผู้ซื้อและผู้ขายมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี มีการให้เครดิตการชำระเงินรวมทั้งมีการสั่งซื้อที่แน่นอนโดยการสั่งซื้อนั้นทำการสั่งซื้อทางโทรศัพท์จากนั้นผู้ขายอาหารปลาจะนำอาหารปลามาส่งให้ที่ร้าน

แรงงาน

สุวรรณภูมิฟาร์มได้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เป็นลักษณะอาชีพของครอบครัว มีความชำนาญในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เป็นอย่างดี และไม่ได้จ้างลูกจ้างแรงงานแต่อย่างใด ซึ่งเจ้าของฟาร์มเองสามารถทำงานเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ได้ทุกอย่างและไม่ได้คิดค่าแรงของตนเองและคนในครอบครัว ผู้ทำการศึกษาจึงคำนวณอัตราค่าแรงตามพื้นที่นั้น ๆ

ร้านสงวนดิศตส์เป็นร้านที่ไม่ใหญ่โตมากนัก ผู้เพาะเลี้ยงได้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์กับสมาชิกในครอบครัว เมื่อสมาชิกในครอบครัวเมื่อมีเวลาว่างก็จะมาช่วยกันดูแลร้าน ทางร้านสงวนดิศตส์ไม่ต้องจ่ายค่าจ้างแรงงาน โดยแรงงานต่างเป็นแรงงานในครัวเรือน ผู้ทำการศึกษาจึงคำนวณอัตราค่าแรงตามพื้นที่นั้น ๆ

น้ำมันเชื้อเพลิง

สุวรรณภูมิฟาร์มไม่ได้เสียค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากเมื่อลูกค้าต้องการซื้อพันธุ์ปลาที่จะมาซื้อที่ฟาร์ม การสั่งซื้ออาหารนั้นทางร้านก็จะนำอาหารปลามาส่งที่ร้าน โดยทางฟาร์มไม่เสียค่าขนส่งแต่อย่างใด สุวรรณภูมิฟาร์มจึงไม่ได้คิดค่าน้ำมันเป็นค่าใช้จ่ายของทางฟาร์ม เนื่องจากทางฟาร์มมีความเห็นว่าไม่ได้ใช้จ่ายค่าน้ำมัน

ร้านสงวนดิศคัส น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้ในการเดินทาง และการขนส่ง ซึ่งในแต่ละวันจะมีการเดินทาง เนื่องจากสงวนดิศคัสต้องไปรับลูกปลามาไว้เลี้ยง 3 เดือนต่อ 1 รุ่นและในแต่ละวันทางร้านจะจัดส่งปลาปอมปาดัวร์ตามที่ลูกค้าสั่งและมีบริการจัดส่งปลาถึงมือลูกค้าโดยการจัดส่งปลานั้นผู้ซื้อต้องซื้อในมูลค่า 1,000 บาทขึ้นไปและกำหนดพื้นที่ในการจัดส่ง ซึ่งการจัดส่งปลาให้แก่ลูกค้านั้นในหนึ่งวันไม่ได้มีมากมายนัก ค่าน้ำมันที่ใช้ส่วนใหญ่ก็มาจากการขับมาจากที่บ้านเพื่อมาเปิดร้านนั่นเองค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเฉลี่ยวันละ 250 บาท

ตารางที่ 6 ประมาณการค่าลงทุนในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

รายการ	หน่วย:บาท	
	สุวรรณภูมิฟาร์ม	ร้านสงวนดิศคัสปลาตู้
ตู้ปลา	216,000	36,000
บ่อพักน้ำขนาด5x3x1.5เมตร	8,500	-
ปั๊มอากาศ	2,400	2,400
เครื่องทำน้ำอุ่น	4,500	4,500
โดม	2,500	-
ตะแกรงครอบโดม	250	-
ระบบกรองแบบใช้หม้อกรอง	12,000	12,000
ท่อPVCพร้อมอุปกรณ์ค่าแรง	4,800	2,400
รวม	250,950	57,300

ที่มา: (จากการสัมภาษณ์และประมาณการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 ตารางค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ใน 1 ปี

หน่วย:บาท

รายการ	สุวรรณภูมิฟาร์ม	ร้านสงวนดิศศักดิ์ปลาตู้
ค่าพันธุ์ปลา	25,000	8,000
ค่าอาหารสด(ใส่เดือนน้ำ)	120,000	6,000
สวิงช้อนปลา	1,250	250
ค่าไรแดง	-	760
ค่ายาปฏิชีวนะ	10,000	1,000
ค่าแอสต้าซานติน(สารย้อมสีปลา)	-	14,000
ค่าแรงงาน	96,000	96,000
ค่าไฟฟ้า	60,000	24,000
น้ำประปา	48,000	12,000
ไขกึ่งก้ามกราม	15,000	6,750
ค่าบรรจุภัณฑ์	-	470
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	90,000
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1,000	1,000
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	3,000	3,000
รวม	379,250	263,230

ที่มา: (จากการสัมภาษณ์และประมาณการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจะมีประโยชน์ต่อผู้เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ เพราะทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับทำให้ทราบถึงกำไร นอกจากนี้ทำให้ทราบถึงโครงสร้างของค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

ต้นทุน แบ่งเป็นต้นทุนคงที่ในการประกอบการ ได้แก่ ค่าที่ดิน ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหารปลา ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำจัด ค่าบรรจุภัณฑ์ ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ อื่นๆ และค่าเสียโอกาสในการลงทุนผันแปร

ต้นทุนและผลตอบแทนต่อปี

ต้นทุนและผลตอบแทนต่อปีจากการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ทั้ง 2 แห่ง คือ สุวรรณภูมิฟาร์มและ สงวน ดิสคัส นั้นวิธีการคำนวณไม่เหมือนกัน เนื่องจากสุวรรณภูมิฟาร์ม เป็นฟาร์มเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ ต้องมีรายละเอียดของต้นทุนต่างๆ ที่ไม่เท่ากัน ผู้ศึกษาจึงได้คำนวณต้นทุนและผลตอบแทน ประมาณการค่าใช้จ่าย สามารถแยกอธิบาย ได้ดังต่อไปนี้

ต้นทุนและผลตอบแทนต่อไร่ต่อปีของสุวรรณภูมิฟาร์ม โดยต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 464,763 บาทต่อปี และจำแนกตามประเภทของต้นทุน โดยเป็นต้นทุนคงที่เท่ากับ 62,853 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.52 ของต้นทุนทั้งหมด และต้นทุนผันแปรเท่ากับ 401,910 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 86.48 ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อพิจารณารายละเอียดส่วนประกอบของต้นทุนจะพบว่า ค่าอาหารสด (ใส่เดือนน้ำ) เป็นต้นทุนที่สูงที่สุดเท่ากับ 120,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 25.82 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมา คือ ค่าแรงงาน มีค่าเท่ากับ 96,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 20.66 ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อพิจารณาต้นทุนเฉลี่ยต่อตัว พบว่า ต้นทุนการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ 1 ตัวมีค่าเท่ากับ 10.32 บาท และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อตัว 8.93 บาท การลงทุนด้วยต้นนุดังกล่าวจะได้ผลผลิต 45,000 ตัวต่อปีราคาที่เกษตรกรขายได้จะเป็นราคาต่อตัวประมาณ 23 บาท คำนวณเป็นรายรับจากการปลาปอมปาดัวร์ได้เท่ากับ 1,035,000 บาทต่อปี เมื่อนำรายรับ และต้นทุนมาคำนวณรายได้สุทธิ และกำไรสุทธิ พบว่าการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์มมีกำไรสุทธิเท่ากับ 570,273 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบรายรับจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์กับต้นทุนผันแปรและผลตอบแทนจากต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีค่าเท่ากับ 633,090 บาท และ 751,750 บาท ตามลำดับ และมีจำนวนผลผลิตคุ้งมทุนเท่ากับ 20,097 ตัวต่อปี (ตารางที่10)

ต้นทุนและผลตอบแทนต่อปีของร้านสงวนดิศคัสปลาตู้ โดยต้นทุนทั้งหมดมีค่าทั้งหมดเท่ากับ 387,070 บาทต่อปี โดยเป็นต้นทุนคงที่เท่ากับ 110,466 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 28.54 ของต้นทุนทั้งหมดจำแนกเป็นต้นทุนคงที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 14,466 บาทต่อปี ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด 96,000 บาทต่อปี และต้นทุนผันแปรเท่ากับ 276,604 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 71.46 ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อพิจารณารายละเอียดส่วนประกอบของต้นทุนจะพบว่า ค่าสถานที่ในการประกอบการและค่าแรงงานเป็นต้นทุนที่สูงที่สุดเท่ากันโดยมีค่าเท่ากับ 96,000 บาทต่อปีคิดเป็นร้อยละ 24.80 ของต้นทุนทั้งหมด รองลงมา คือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง มีค่าเท่ากับ 90,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 23.25 ของต้นทุนทั้งหมด เมื่อพิจารณาต้นทุนเฉลี่ยต่อตัว พบว่า ต้นทุนการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ 1 ตัวมีค่าเท่ากับ 484 บาท และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยตัวละ 345 บาท การลงทุนด้วยต้นทุนดังกล่าวจะได้ผลผลิต 800 ตัวต่อปีราคาที่เกษตรกรขายได้จะเป็นราคาตัวละประมาณ 700 บาท คำนวณเป็นรายรับจากการปลาปอมปาดัวร์ได้เท่ากับ 560,000 บาทต่อปี เมื่อนำรายรับและต้นทุนมาคำนวณรายได้สุทธิ และกำไรสุทธิ พบว่า การเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของร้านสงวนดิศคัส มีกำไรสุทธิเท่ากับ 172,930 บาทต่อปี เมื่อเปรียบเทียบรายรับจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์กับต้นทุนผันแปรและผลตอบแทนจากต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดมีค่าเท่ากับ 283,396 บาทและ 392,770 บาทต่อปี ตามลำดับ และมีจำนวนผลผลิตคุ้งมทุนเท่ากับ 553 ตัวต่อปี (ตารางที่11)

ตารางที่ 8 ประมาณการผลผลิตและรายได้จากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์ม

รายการ	จำนวน(หน่วย)
ปลาปอมปาดัวร์ อายุ 3 เดือนขนาด 2 นิ้ว	45,000 ตัว
ราคาขาย (บาท/ตัว)	23 บาท
รวมรายได้จากการขายปลาปอมปาดัวร์	1,035,000 บาท

ที่มา: (จากการสัมภาษณ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 ประมาณการผลิตและรายได้จากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของร้านสงวนดิศดัส

รายการ	จำนวน(หน่วย)
ปลาปอมปาดัวร์ อายุ 6 เดือนผ่านการย้อมสี(ตัว)	800 ตัว
ราคาขาย (บาท/ตัว)	700 บาท
รวมรายได้จากการขายปลาปอมปาดัวร์	540,000 บาท

ที่มา:(จากการสัมภาษณ์)

ตารางที่10 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์ม

รายการ	หน่วย:บาท		รวม	ร้อยละ
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด		
ต้นทุนคงที่				
ค่าสถานที่	-	-	-	0.00
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	-	45,777	45,777	9.20
ค่าเสียโอกาสในเงินลงทุน ¹	-	20,076	20,076	4.32
รวมต้นทุนคงที่	-	65,247	65,247	13.52
ต้นทุนผันแปร				
ค่าพันธุ์ปลา	25,000	-	25,000	5.38
ค่าอาหารสด(ใส่เดือนน้ำ)	120,000	-	120,000	25.82
สวิงช้อนปลา	1,250	-	1,250	0.27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ค่าไรแดง	-	-	-	0.00
ค่ายาปฏิชีวนะ	10,000	-	10,000	2.15
ค่าแอสต้าซานติน(สารย้อมสีปลา)	-	-	-	0.00
ค่าแรงงาน	-	96,000	96,000	20.66
ค่าไฟฟ้า	60,000	-	60,000	12.91
น้ำประปา	48,000	-	48,000	10.33
ไขกึ่งก้ามกราม	15,000	-	15,000	3.23
ค่าบรรจุภัณฑ์	-	-	-	0.00
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	-	-	0.00
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1,000	-	1,000	0.22
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	3,000	-	3,000	0.65
ค่าเสียโอกาสจากเงินลงทุน ¹	-	22,660	22,660	4.88
รวมต้นทุนผันแปร	283,250	96,000	401,910	86.48
ต้นทุนทั้งหมด	283,250	181,513	464,763	100.00
ปลาปอมปาดัวร์ขนาด 2 นิ้ว				
9 รุ่น รุ่นละ 5,000 ตัว			45,000	
ราคาเฉลี่ย (ตัวละ)			23	
รายรับ			1,035,000	
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ			570,237	
ผลตอบแทนจากต้นทุนผันแปร			633,090	
ผลตอบแทนจากต้นทุนผันแปร(เงินสด)			729,090	
ผลผลิตคุ่มทุน			20,207	

หมายเหตุ¹ อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 0.08

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของร้านสงวนดิศดัส

รายการ	หน่วย:บาท			ร้อยละ
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	
ต้นทุนคงที่				
ค่าสถานที่	96,000		96,000	24.80
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	-	10,314	10,314	2.55
ค่าเสียโอกาสในเงินลงทุน ¹	-	4,584	4,584	1.18
รวมต้นทุนคงที่	96,000	14,898	110,898	28.54
ต้นทุนผันแปร				
ค่าพันธุ์ปลา	8,000	-	8,000	2.07
ค่าอาหารสด(ได้เดือนน้ำ)	6,000	-	6,000	1.55
สวิงช้อนปลา	250	-	250	0.06
ค่าไรแดง	760	-	760	0.20
ค่ายาปฏิชีวนะ	1,000	-	1,000	0.26
ค่าแอสต้าซานติน(สารย้อมสีปลา)	14,000	-	14,000	3.62
ค่าแรงงาน	-	96,000	96,000	24.80
ค่าไฟฟ้า	24,000	-	24,000	6.20
น้ำประปา	12,000	-	12,000	3.10
ไขกึ่งก้ามกราม	6,750	-	6,750	1.74
ค่าบรรจุภัณฑ์	470	-	470	0.12
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	90,000	-	90,000	23.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	ร้อยละ
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	1,000	-	1,000	0.26
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	3,000	-	3,000	0.78
ค่าเสียโอกาสจากเงินลงทุน ¹	-	13,374	13,374	3.46
รวมต้นทุนผันแปร	167,230	109,374	276,604	71.46
ต้นทุนทั้งหมด	263,230	123,840	387,070	100.00
ปลาปอมปาดัวร์ขนาด 4 นิ้ว				
ที่ย้อมสีอายุ 6 เดือน (ตัว)			800	
ราคาเฉลี่ย (ตัวละ)			700	
รายรับ			560,000	
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ			172,930	
ผลตอบแทนจากต้นทุนผันแปร			283,396	
ผลตอบแทนจากต้นทุนผันแปร(เงินสด)			392,770	
ผลผลิตคู้มทุน			553	

หมายเหตุ¹ อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ 0.08

การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด

การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน โดยทำการวิเคราะห์จุดแข็ง (strength) ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีในการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์มและร้านสงวนดิสดัส จุดอ่อน (weakness) เป็นการวิเคราะห์ถึงข้อด้อยของทั้ง 2 กิจการในในการผลิตปลาปอมปาดัวร์ ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่สามารถควบคุมได้ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของทั้ง 2 กิจการ ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ด้านโอกาส (opportunity) และอุปสรรค (threat)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางธุรกิจ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาคือ ปัจจัยด้านการตลาด การเงิน และองค์ประกอบอื่นในธุรกิจ ระบบการบริหารงาน เป็นต้น ในส่วนนี้คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของธุรกิจเอง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

จุดแข็ง (Strength)

การวิเคราะห์ข้อดีของทั้ง 2 กิจการ โดยการพิจารณาจากฐานะทางการเงิน ความแข็งแกร่งด้านการผลิต และชื่อเสียงของทั้งสองกิจการ ซึ่งทั้งสองกิจการมีความจุดเด่น ซึ่งไม่เหมือนกัน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์ม มีผู้รับซื้อที่แน่นอน มีการตกลงกับพ่อค้าคนกลาง ในลักษณะเป็นขาประจำ โดยที่พ่อค้าคนกลางจะทำการรับซื้อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจากฟาร์ม รวมทั้งมีปริมาณความต้องการผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องและผู้เพาะเลี้ยงมีความรู้ความชำนาญในการดูแลเพาะพันธุ์และเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เป็นอย่างดี ทำให้มีความได้เปรียบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเลี้ยงได้อย่างรวดเร็วกว่าเกษตรกรที่เพิ่งเริ่มต้นหัดเลี้ยง

ร้านสงวน ดิสคัส มีร้านที่เป็นแหล่งกระจายสินค้า เป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ในย่านมินบุรีและเขตใกล้เคียง เช่น เขตบางชันและเขตลาดกระบัง โดยทางร้านเป็นผู้กำหนดราคาปลาปอมปาดัวร์ และผู้เลี้ยงปลาสามารถเลี้ยงปลาที่ซื้อมาจากฟาร์มได้เป็นอย่างดีและมีเทคนิคในการข้อมสีปลาโดยสามารถข้อมสีปลาออกมาได้สวยงามถูกใจลูกค้า ทางร้านสงวนดิสคัสจึงขายปลาได้มากสามารถเพิ่มผลกำไรได้มากขึ้น

จุดอ่อน (Weakness)

การพิจารณาข้อเสียเปรียบที่เป็นข้อด้อยต่อคู่แข่ง โดยสุวรรณภูมิฟาร์มและร้านสงวนดิศค์มีข้อด้อยที่เหมือนกันคือ ไม่สามารถขยายการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ไปสู่ต่างประเทศได้ เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนในการทำธุรกิจส่งออกแข่งขันกับทางฟาร์มอื่น จึงต้องยอมรับผลตอบแทนที่ได้จากการขายปลาปอมปาดัวร์ในประเทศเท่านั้น

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

การพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจนั้น ๆ โดยวิเคราะห์ทั้งสิ่งแวดล้อมจุลภาคและมหภาค เพื่อทราบถึงสภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวมนั้นจะสร้างโอกาสหรืออุปสรรคต่อการดำเนินงานของธุรกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โอกาส (Opportunity)

โอกาสเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ลูกค้า พ่อค้าคนกลาง ผู้ขาย ปัจจัยการผลิต คู่แข่ง และสิ่งแวดล้อมมหภาค ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมได้รับราคาที่เหมาะสมในการจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลกจึงทำให้ราคาปอมปาดัวร์มีราคาที่ดีและไม่มีการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางยังมีการส่งเสริมการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์จากภาครัฐฯ เช่น สถาบันวิจัยปลาสวยงามและพรรณไม้โดยช่วยโฆษณาสายพันธุ์ปลาตามวารสาร และอินเทอร์เน็ต ทำให้ปลาปอมปาดัวร์เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการทั้งสองจึงได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุน

อุปสรรค (Threat)

อุปสรรคเป็นข้อจำกัดหรือข้อเสียเปรียบจากสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ประชากรศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม การเมือง และกฎหมาย ซึ่งกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมต้องการการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างเต็มที่ เช่น ในด้านเงินทุน ให้ความรู้ด้านการส่งออก ซึ่งใน

ปัจจุบันเริ่มมีการส่งเสริมจากภาครัฐมากขึ้นแต่ยังไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นหากภาครัฐมีการส่งเสริมด้านการค้าตลาดปลาสวยงามมากขึ้น จะทำให้ทั้งสองกิจการสามารถหาช่องทางที่ดีในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น

การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด

ผลิตภัณฑ์ (Product)

ปลาปอมปาดัวร์ เป็นปลาที่ความสวยงาม มีสีสันที่หลากหลายมีความโดดเด่น และมีความน่ารักในตัวเอง ปลาปอมปาดัวร์ยังทนต่อสภาพน้ำได้เป็นอย่างดี เป็นปลาที่สามารถเลี้ยงในที่แคบได้ แต่ปลาชนิดนี้ยังจัดว่าเป็นปลาที่เลี้ยงค่อนข้างยากเนื่องจากซี้ตกใจ เป็นโรคนง่าย อย่างไรก็ตามปลาปอมปาดัวร์จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีในตลาดการค้าปลาสวยงาม จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมาทำให้สุวรรณภูมิฟาร์ม และร้านสงวนดิศคัสปลาตู้มีผลิตภัณฑ์ที่ดีในการจำหน่าย

ราคา (Price)

ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจ จึงมีราคาค่อนข้างสูง ราคาที่ซื้อขายจะขึ้นอยู่กับขนาด อายุ และความสมบูรณ์สวยงามแล้วแต่ความนิยมของผู้บริโภคปลาปอมปาดัวร์ สุวรรณภูมิฟาร์มจำหน่ายลูกปลาราคาตัวละ 23 บาท โดยส่งให้แก่ผู้รับซื้อลูกปลาไปอนุบาลและส่งขายต่างประเทศ

ร้านสงวนดิศคัสเป็นร้านรับซื้อลูกปลาจากฟาร์มเพาะเลี้ยง เพื่อนำลูกปลามาย้อมสีและอนุบาลไว้เพื่อขาย ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยง 3 เดือนต่อ 1 รุ่น โดยขายลูกปลาเฉลี่ยอายุ 6 เดือนขึ้นไป ขนาดประมาณ 4-5 นิ้ว ราคาที่ซื้อขายจะขึ้นอยู่กับขนาด อายุ และความสมบูรณ์สวยงาม รวมทั้งการตกลงของผู้ซื้อและผู้ขาย เฉลี่ยขายปลาปอมปาดัวร์ตัวละ 700 บาท

ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

ช่องทางการจัดจำหน่ายของทั้ง 2 กิจการอธิบายได้ดังนี้

การจัดจำหน่ายของทางสุวรรณภูมิฟาร์ม นั้น จะผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งบางคนจะนำลูกปลาไปอนุบาลและย้อมสี และจากนั้นก็จะนำสินค้าไปกระจายสู่ผู้บริโภค ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสุวรรณภูมิฟาร์มไม่เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าแต่มีข้อเสีย คือ สุวรรณภูมิฟาร์มไม่สามารถกำหนดราคาปลาได้เอง การกำหนดราคานั้นพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาทั้งหมด (ภาพที่ 8)

ร้านสงวนดิศคัส มีช่องทางในการจัดจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ โดยจำหน่ายทางร้านลูกค้า จะมาเลือกปลาปอมปาดัวร์ที่ร้าน และโทรศัพท์สั่งซื้อสินค้าจากการลงเว็บเพจผ่านทางอินเทอร์เน็ต และทางร้านจึงต้องส่งสินค้าเอง โดยลูกค้าโอนเงินครั้งหนึ่งมาให้ทางร้านก่อน เมื่อส่งปลาเรียบร้อยแล้ว ลูกค้าจะโอนเงินอีกครึ่งหนึ่ง

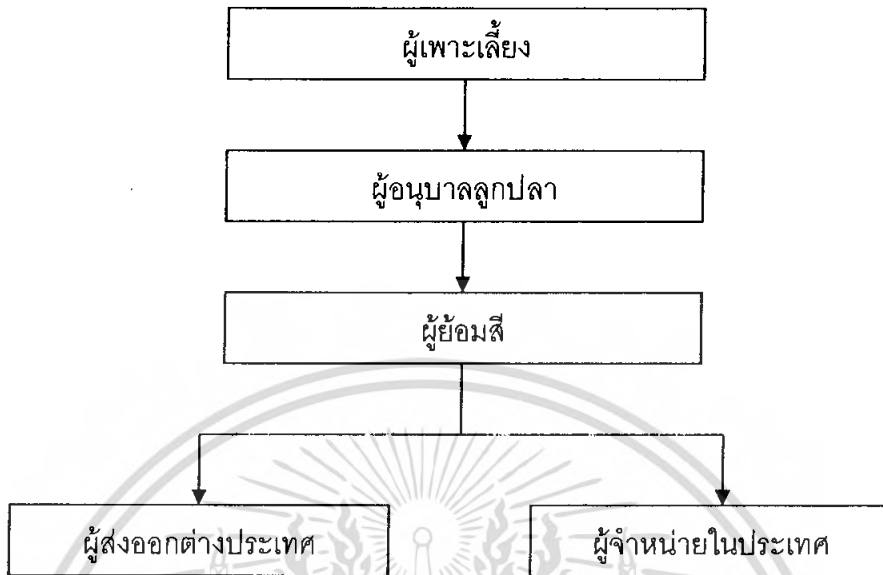
อย่างไรก็ดีการลงเว็บเพจเพื่อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตนั้น สุวรรณภูมิฟาร์มไม่นิยมจัดจำหน่ายด้วยวิธีนี้เนื่องจากจำหน่ายได้น้อยและไม่คุ้มค่าต่อการขนส่ง

การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การส่งเสริมการตลาดของปลาปอมปาดัวร์ของทั้งสองฟาร์ม สามารถสรุปได้ดังนี้

การส่งเสริมการตลาดของสุวรรณภูมิฟาร์มทำโดยการออกบูทโชว์สินค้าตามงานจัดโชว์สัตว์เลี้ยง และสุวรรณภูมิฟาร์มยังนำปลาจากที่ฟาร์มนำไปประกวดเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลของฟาร์มตนเองให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

การส่งเสริมการตลาดของร้านสงวนดิศคัส ทำโดยลดราคา และแถมอาหารปลาจากการซื้อปลาปอมปาดัวร์ โดยร้านสงวนดิศคัสนิยมลงโฆษณาผ่านทางหนังสือและอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 7 วิธีการตลาดธุรกิจปลาปอมปาดัวร์
ที่มา: (จากการสอบถามและประมาณการ)

การวิจารณ์ผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาเศรษฐกิจทางการผลิตและการตลาด สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลผลตอบแทน พบว่าสุวรรณภูมิฟาร์มและสงวนดิศค์สมีผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์มีราคาที่ดี การลงทุนในระยะเวลา 1 ปี มีกำไรสุทธิแตกต่างกันตามขนาดของกิจการและเงินลงทุนดังนี้ สุวรรณภูมิฟาร์มมีผลกำไรประมาณ 570,237 บาทต่อปี ร้านสงวนดิศค์สมีผลกำไรประมาณ 172,930 บาทต่อปี นับว่ากิจการการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ทั้งสองแบบเป็นธุรกิจที่น่าลงทุน และเมื่อสามารถคืนทุนได้แล้วหากมีการเพาะเลี้ยงต่อเนื่องไปอีกจะสามารถทำผลกำไรได้เพิ่มมากขึ้น

การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด ทำให้ได้ทราบถึง สภาพแวดล้อมทางการตลาดทั้ง 2 กิจการพบว่า จุดแข็งของสุวรรณภูมิฟาร์ม คือ มีผู้รับซื้อที่แน่นอน มีการตกลงกับพ่อค้าคนกลาง ในลักษณะเป็นขาประจำ โดยที่พ่อค้าคนกลางจะทำการรับซื้อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจากฟาร์ม รวมทั้งมีปริมาณความต้องการ การผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง จุดแข็งของร้านสงวนดิศค์ส มีร้านที่เป็นแหล่งกระจาย

สินค้า และเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ในย่านมินบุรีโดยทางร้านเป็นผู้กำหนดราคาปลาปอมปาดัวร์ การพิจารณาข้อเสียเปรียบที่เป็นข้อด้อยต่อคู่แข่ง ข้อด้อยนั้น คือ ทั้งสองกิจการไม่สามารถขยายการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ไปสู่ต่างประเทศได้ เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนในการทำธุรกิจส่งออกแข่งขันกับทางฟาร์มอื่น โอกาสที่ดีของปลาปอมปาดัวร์นั้นเนื่องจากปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลกจึงทำให้ราคาปอมปาดัวร์มีราคาที่ดีและไม่มีการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางและบุคคลภายนอก ข้อจำกัดหรือข้อเสียเปรียบจากสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ประชากรศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม การเมือง และกฎหมาย ซึ่งกิจการทั้งสองกิจการต้องการการส่งเสริมจากภาครัฐ ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการส่งเสริมจากภาครัฐมากขึ้น แต่ยังไม่มากเท่าที่ควร หากภาครัฐให้การส่งเสริมการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์แก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็กมากขึ้น จะช่วยขยายตลาดการค้าและเพิ่มปริมาณการผลิตของทั้งสองกิจการได้

การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์นั้น ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาที่มีความสวยงาม ทำให้นักเลี้ยงปลาสวยงามยังมีความนิยมในตัวปลาชนิดนี้อย่างต่อเนื่อง ด้านราคาของปลาปอมปาดัวร์นั้นมีข้อดีคือปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจ จึงมีราคาที่ค่อนข้างสูง ราคาที่ซื้อขายจะขึ้นอยู่กับขนาด ลวดลายและสีสันทัน ตั้งแต่ราคาหลักร้อยจนถึงหลักพันแล้วแต่ความนิยมของผู้บริโภค การจัดจำหน่ายของทางสุวรรณภูมิฟาร์มนั้นจะผ่านนายหน้าค้าปลาหรือพ่อค้าคนกลาง เพื่อนำสินค้าไปกระจายสู่ผู้บริโภค ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสุวรรณภูมิฟาร์มไม่เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าแต่อย่างใด ร้านสงวนดีสคัส มีช่องทางในการจัดจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์ โดยลูกค้าจะมาเลือกปลาปอมปาดัวร์ที่ร้าน และโทรศัพท์สั่งสินค้า จากการลงโฆษณาทางเว็บเพจผ่านทางอินเทอร์เน็ต การโฆษณานั้นสามารถทำได้โดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต วิธีนี้เป็นที่นิยมมากในการธุรกิจปลาสวยงาม และหน่วยราชการที่ต้องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนหันมาเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต ได้แก่ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งการส่งเสริมของภาครัฐจะช่วยธุรกิจนี้ได้เป็นอย่างมาก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย โดยประเทศไทยมีเกษตรกรผู้ชำนาญการในการเพาะเลี้ยงปลาชนิดนี้โดยตรง ทำให้ปลาปอมปาดัวร์ที่ส่งขายยังต่างประเทศได้รับความนิยมเป็นอันมาก และมีผู้สนใจลงทุนในธุรกิจนี้มากมาย ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจึงทำการศึกษาศรษฐกิจการผลิตและการตลาด การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด รวมทั้งการวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาด โดยใช้ข้อมูลที่ทำการศึกษาจากธุรกิจการลงทุนการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ 2 ลักษณะ คือ ผู้เพาะเลี้ยงทำการเพาะพันธุ์ด้วยตนเอง 1 ฟาร์มเพาะพันธุ์ คือ สุวรรณภูมิฟาร์ม และ ผู้เพาะเลี้ยงรับปลาจากฟาร์มเพาะพันธุ์มาย้อมสีและเลี้ยงต่อเพื่อขายให้ได้ราคามากขึ้น 1 ร้านปลาสวยงาม คือ ร้านสงวนดิศศักดิ์ปลาตู้

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับอนุปริญญา และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มากกว่า 6 ปี โดยเจ้าของกิจการเป็นเจ้าของสถานที่และเป็นผู้เช่าอาคารสถานที่ และเป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ โดยลักษณะของการเพาะเลี้ยงนั้นมีลักษณะการเพาะพันธุ์ด้วยตนเองและรับลูกปลาจากแหล่งเพาะพันธุ์เพื่อนำมาย้อมสี และปลาปอมปาดัวร์ของทั้งสองกิจการมีการรับซื้อที่แน่นอน มีพ่อค้าคนกลางมาติดต่อรับซื้อถึงสถานที่เพาะเลี้ยงและมีลูกค้ามาซื้อปลาถึงร้าน และมีการจัดส่งในกรณีซื้อราคาตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ สุวรรณภูมิฟาร์ม เขตลาดพร้าว จังหวัดกรุงเทพมหานครมีต้นทุนผันแปรร้อยละ 86.48 และต้นทุนคงที่ร้อยละ 13.52 ของต้นทุนทั้งหมด รายการที่มีต้นทุนสูงสุด คือ ค่าอาหารสด(ใส่เดือนน้ำ) รองลงมาคือ ค่าแรงงานและค่าไฟฟ้า โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 25.82 20.66 และ 12.91 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างรายรับ และต้นทุนจากการดำเนินงานของผู้เพาะเลี้ยง พบว่า ผู้เพาะเลี้ยงได้กำไรสุทธิ 570,237 บาทต่อปี ต้นทุนและผลตอบแทนโดยเฉลี่ยต่อปีของร้านสงวนดิศศักดิ์ปลาตู้ เขตมีนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีต้นทุนผันแปรร้อยละ 71.46 และต้นทุนคงที่ร้อยละ 28.54 ของต้นทุนทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการที่มีต้นทุนสูงสุด คือ ค่าสถานที่ประกอบการซึ่งเท่ากับค่าแรงงานรองลงมาคือค่าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยมีค่าเท่ากับร้อยละ 24.80 และ 23.25 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างรายรับ และ ต้นทุนจากการดำเนินงานของผู้เพาะเลี้ยง พบว่า ผู้เพาะเลี้ยงได้กำไรสุทธิ 172,930 บาทต่อปี จากผล การศึกษาข้างต้น พบว่า ทั้ง 2 กิจการ ผู้ประกอบการได้รับผลกำไรสูงจึงควรดำเนินการเลี้ยงปลาปอม ปาดัวร์ต่อไป แต่กิจการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์มจะให้ผลตอบแทนในระยะยาวที่ มากกว่าลักษณะการเพาะเลี้ยงแบบร้านสงวนดิสดัส เนื่องจากการเพาะพันธุ์ปลาด้วยตนเองมีต้นทุนที่ สูงกว่า แต่ผู้ประกอบการจะไม่เสียค่าพันธุ์ปลาในการเลี้ยงรุ่นต่อไปและยังสามารถเลือกลูกปลาที่ แข็งแรง สมบูรณ์ที่ได้จากการเพาะพันธุ์มาอนุบาลเพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์ในรุ่นต่อไป

ผลการวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด พบว่า สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็ง และ จุดอ่อน โดยฟาร์มทั้ง 2 กิจการมีจุดแข็งในด้านผลผลิตที่มีการรับซื้อที่แน่นอน และผลผลิตที่ได้มี ศักยภาพในการส่งออก และการเป็นผู้มีประสบการณ์ในการเลี้ยงทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ อย่างรวดเร็ว จุดอ่อนของทั้ง 2 กิจการ คือ ไม่สามารถขยายการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ไปสู่ ต่างประเทศได้ เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนในการทำธุรกิจส่งออกแข่งขันกับทางฟาร์มอื่น จึงต้อง ยอมรับผลตอบแทนที่ได้จากการขายปลาปอมปาดัวร์ในประเทศเท่านั้นสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส และอุปสรรค โดยโอกาสที่ทั้ง 2 กิจการได้รับ คือ ได้รับราคาที่เหมาะสมในการจำหน่ายปลา ปอมปาดัวร์ เนื่องจากปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามที่เป็นที่ต้องการของตลาดโลกจึงทำให้ราคา ปอมปาดัวร์มีราคาที่ดีและไม่มีการกดราคาจากพ่อค้าคนกลางยังมีการส่งเสริมการเลี้ยงปลาปอม ปาดัวร์จากภาครัฐ เช่น สถาบันวิจัยปลาสวยงามและพรรณไม้โดยช่วยโฆษณาสายพันธุ์ปลาตาม วารสาร และอินเทอร์เน็ต ทำให้ปลาปอมปาดัวร์เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการทั้งสองจึงได้รับ ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุน อุปสรรคของทั้ง 2 กิจการ คือ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงจาก ภาครัฐเท่าที่ควร ทั้งในด้านเงินทุน การให้ความรู้ด้านการส่งออก ซึ่งในปัจจุบันเริ่มมีการส่งเสริมจาก ภาครัฐมากขึ้นแต่ยังไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นหากภาครัฐมีการส่งเสริมด้านการค้าตลาดปลาสวยงาม มากขึ้น จะทำให้ทั้งสองกิจการสามารถหาช่องทางที่ดีในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ปลาปอมปาดัวร์ เป็นปลาที่ความสวยงาม มีสีสันที่หลากหลายมีความโดดเด่น ปลาปอมปาดัวร์ยังทนต่อสภาพน้ำได้เป็นอย่างดี เป็นปลาที่ สามารถเลี้ยงในที่แคบได้ แต่ปลาชนิดนี้ยังจัดว่าเป็นปลาที่เลี้ยงค่อนข้างยากเนื่องจากซี้ตใจ เป็นโรค ง่าย อย่างไรก็ตามก็ได้นักเลี้ยงปลาสวยงามเป็นจำนวนมากยังที่มีความสนใจในปลาชนิดนี้อยู่เป็นจำนวน

มาก ดังนั้นปลาปอมปาดัวร์จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีในตลาดการค้าปลาสวยงาม โดยราคาที่ได้รับ มีราคาค่อนข้างสูงเนื่องจาก ปลาปอมปาดัวร์เป็นปลาสวยงามเศรษฐกิจ ราคาที่ซื้อขายจะขึ้นอยู่กับขนาดอายุ และความสมบูรณ์สวยงามแล้วแต่การตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ในด้านช่องทางการจัดจำหน่ายนั้นจะผ่านทางพ่อค้าคนกลางและลูกค้าจะมาเลือกปลาปอมปาดัวร์ที่ร้าน ทางด้านการส่งเสริมการขาย พบว่า มีการออกบูทโชว์สินค้าตามงานจัดโชว์สัตว์เลี้ยง ลดราคา และแถมอาหารปลาจากการซื้อปลาปอมปาดัวร์ตามมูลค่าที่กำหนด และลงโฆษณาผ่านทางหนังสือและอินเทอร์เน็ต

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ของสุวรรณภูมิฟาร์มให้ผลกำไรในระยะยาวที่ดีกว่าร้านสงวนดิศศักดิ์ปลาตู้ เนื่องจากการเพาะพันธุ์เองจะได้พ่อแม่พันธุ์ที่แข็งแรง อยู่เสมอจึงไม่ต้องเสียเงินกับการซื้อลูกปลามาเลี้ยงไว้เพื่อขาย หากผู้ประกอบการมีเงินทุนในการประกอบการสูง ก็สามารถหาช่องทางในการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ที่เลี้ยงสู่ตลาดต่างประเทศ เพื่อเพิ่มผลกำไร และยังเป็นการช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ของประเทศไทยให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น เพราะในด้านการเพาะเลี้ยงนั้นประเทศไทยไม่เป็นรองต่างประเทศ แต่ประเทศไทยกลับเป็นรองด้านการตลาด ในระยะยาวจะประหยัดต้นทุนได้ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้างต้น แม้ว่าการเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ด้วยตนเองจะให้ผลกำไรในระยะยาวที่ดีกว่าการรับลูกปลามาเลี้ยงเพื่อขาย แต่การลงทุนนั้นอยู่บนความเสี่ยง ผู้ที่สนใจจะลงทุนในธุรกิจนี้ไม่ว่าในลักษณะใดควรศึกษาข้อมูลและเตรียมความพร้อมให้ดีเสียก่อนที่จะลงทุน เพราะการเลี้ยงปลาชนิดนี้ต้องอาศัยความชำนาญและความเอาใจใส่เป็นพิเศษเนื่องจากเป็นปลาที่เลี้ยงยาก หากผู้ลงทุนไม่ศึกษาข้อมูลให้พร้อมอาจจะทำให้กิจการขาดทุนได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ แก่ผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยอาจเป็นแนวทางช่วยเสริมสร้างธุรกิจการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ของไทยให้มั่นคงและแข็งแรงมากขึ้น

1. กลุ่มผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์รายเก่า ควรให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์รายใหม่ เพื่อที่ผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์รายใหม่นั้นจะได้มีแนวทางที่ถูกต้องในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

2. หน่วยงานรัฐบาลควรเข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการส่งออกปลาปอมปาดัวร์ไปสู่ต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ในประเทศไทย

3. ผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์ควรจัดการด้านคุณภาพปลา ควรที่จะนำเทคโนโลยีในการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์ให้มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของลูกค้า โดยเอาแนวความคิดเรื่องการจัดการด้านคุณภาพโดยควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่การคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ การเพาะเลี้ยง การควบคุมคุณภาพอาหารและน้ำที่ใช้ในการเลี้ยง การตรวจสอบคุณภาพปลา สวยงาม ตลอดจนถึงการบรรจุภัณฑ์ และการขนส่งสินค้าจนถึงลูกค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมประมง.2547. **สถิติการประมงแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: กรมประมง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมประมง.2549. **สถิติการประมงแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร: กรมประมง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

จินตนา บุญบงการ.2546. **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สุดาดวง เรืองรุจิระ.2540. **หลักการตลาด**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก.

อมรรัตน์ เสริมวัฒนากุล.2546.**ทิศทางการเพาะเลี้ยงปลาสวยงามในอนาคต**.แหล่งที่มา:
http://www.nicaonline.com/articles/site/view_article.asp?idarticle=111 ,25 ธันวาคม 2549

อมรรัตน์ เสริมวัฒนากุล.2544. **ตลาดส่งออกปลาสวยงาม 2001**.แหล่งที่มา:
www.nicaonline.com/new-100.htm,25 ธันวาคม 2549.

วันเพ็ญ มีนจนกาญจน์.2547.**การจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงามอย่างถูกสุขลักษณะ**.
แหล่งที่มา:http://www.nicaonline.com/articles/site/view_article.asp?idarticle=117,
25 ธันวาคม 2549

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร.2529.**ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปลาน้ำจืดที่สำคัญของประเทศไทย.2527/2528**. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร.2538.การผลิตปลาน้ำจืดที่สำคัญของประเทศไทย.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

จันทร์จิรา ฉันทจิตปรีชา เสาวรส มานะเจริญวงศ์ และเขมิกา ยิ้มแย้ม.2548.การผลิตปูนี๋มในเชิงพาณิชย์.ปัญหาพิเศษ,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อภิสิทธิ์ แก้วฉา.2532.การวิเคราะห์เศรษฐกิจการเลี้ยงปลานิลเชิงพาณิชย์ และกึ่งเชิงพาณิชย์ ในภาคกลาง กรุงเทพมหานคร.กรุงเทพมหานคร:วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันพัฒนาปลาสวยงามและพรรณไม้.2540.การทำธุรกิจปลาสวยงาม.กรุงเทพมหานคร.

กรมประมง.2546.การเพาะพันธุ์ปลาปอมปาดัวร์.แหล่งที่มา:

http://www.fisheries.go.th/Dof_thai/knowledge/AQ_POM_index.htm, 22 ธันวาคม 2549.

กฤษณา แก้วชะอุ่มและภีระ ไกรแสงศรี.2544.การเพาะเลี้ยงปลาสวยงามปอมปาดัวร์. กรุงเทพมหานคร:เพชรกระรัต สติวดีโอ

ธนากร ฤทธิโรสง.2546.ครบเครื่องเรื่องปลาสวยงาม.กรุงเทพมหานคร:บริษัทนาคาอินเตอร์มีเดีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อประกอบ วิชาบัญญัติพิเศษ

เรื่องการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

ตอนที่ 1. ข้อมูลของผู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

ชื่อสถานประกอบการ.....

ที่อยู่.....

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ศาสนา

พุทธ อิสลาม คริสต์

3. อายุ.....ปี

4. ระดับการศึกษา.....

5. สมาชิกในครอบครัว.....คน

6. เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เป็นอาชีพ

เสริม หลัก

7. สาเหตุที่เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์เนื่องจาก

รายได้ดี เลี้ยงตามเพื่อน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริม อื่น ๆ ระบุ

8. ท่านเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์แล้วเป็นเวลา ปี

9. ก่อนหน้านี้ท่านมีอาชีพ.....

10. ธุรกิจการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มีลักษณะเป็น

ส่วนตัว หุ้นส่วน อื่นๆ.....

11. ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์.....ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ

1. ตู้เลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

- () ขนาด 24 นิ้ว ราคา.....บาท/ใบ จำนวน.....ใบ
 () ขนาด 30 นิ้ว ราคา.....บาท/ใบ จำนวน.....ใบ
 () อื่นๆ ขนาด.....ราคา.....บาท/ใบ จำนวน.....ใบ

2. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

รายการ	จำนวน	ราคาซื้อ	อายุ การใช้ งาน	ค่า ซ่อมแซม	หมายเหตุ
บ่อพักน้ำ					
เครื่องทำน้ำอุ่น					
ปั๊มอากาศ					
โดม					
ตระแกรงครอบโดม					
ระบบกรองน้ำแบบใช้หม้อกรอง					
ท่อ PVC พร้อมอุปกรณ์ ค่าแรง ระบบให้อากาศ ท่อออกซิเจนและท่อ ส่งน้ำ					
อื่นๆ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สถานที่เพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

- () ตึก, ที่พักอาศัย
 () โรงเรียน มูลค่า.....บาท อายุการใช้งาน.....ปี
 () อื่นๆ โปรดระบุ.....

ลักษณะการถือครองที่ดิน

- () กรรมสิทธิ์เป็นของตนเอง
 () เช่า ค่าเช่า.....บาท/เดือน

ตอนที่ 3 การผลิตปลาปอมปาดัวร์

1. แหล่งที่มาของพ่อแม่พันธุ์

- () เพาะพันธุ์เอง
 () ซื้อจาก..... ราคา ตัวละ..... บาท
 ความถี่ในการซื้อ..... เดือน/ครั้ง
 ปริมาณการซื้อ ครั้งละ..... ตัว เป็นพ่อพันธุ์..... ตัว
 เป็นแม่พันธุ์..... ตัว

2. .ถ้าท่านเพาะพันธุ์ปลาเองท่านมีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ปลาปอมปาดัวร์อย่างไรบ้าง

.....

3. กรณีซื้อลูกปลาขาดเล็กมาเพาะเลี้ยงเอง

- ราคาที่ซื้อ () ร้อยละ.....บาท
 () เหมาทิ้งรุ่น รุ่นละ.....บาท

4. การจัดหาอาหารปลาปอมปาดัวร์

ชนิดของอาหารปลาที่ใช้เลี้ยงปลาคือ.....

ชื่อจาก.....

การติดต่อซื้อทำดังนี้.....

ปริมาณที่ใช้ต่อวัน.....กิโลกรัม ราคา.....บาท เดือนละ.....บาท

ปัญหาในการจัดหาอาหาร ไม่มี () มี () เพราะ.....

5. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคา(บาท)	หมายเหตุ
ไรแดง			
ไส้เดือนน้ำ			
ไขกุ้งรำมกราคม			
อาหารสำเร็จรูป			
อุปกรณ์บรรจุภัณฑ์			
ยารักษาโรค			
อื่นๆ			

6. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์

ค่าไฟฟ้า.....บาท/เดือน

ค่าแรงงาน.....บาท/เดือน

ค่าน้ำจืด.....บาท/เดือน

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง.....บาท/เดือน

อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 3 การตลาดปลาปอมปาดัวร์

1. ท่านมีวิธีการกำหนดราคาอย่างไร

- () กำหนดราคาเอง
 () อิงราคาตามตลาด
 () อื่นๆ.....

2. ลูกปลาที่ทำการเพาะต่อรุ่น ทำการจำหน่าย.....ครั้ง ครั้งละ.....ตัว

3. ขนาดของปลาปอมปาดัวร์ที่จับจำหน่าย

ขนาดของปลาจำแนกตามขนาด(นิ้ว)	ราคา/ตัว(บาท)	จำนวน(ตัว)
2		
3		
4		
5		

4. ลักษณะของปลาปอมปาดัวร์อย่างไรที่ลูกค้านิยมเลือกซื้อ ได้แก่

.....

.....

.....

5. ท่านมีวิธีจำหน่ายปลาปอมปาดัวร์โดยวิธีใด

.....

.....

.....

6. ท่านมีวิธีส่งเสริมการขายปลาปอมปาดัวร์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

7. ในการเพาะเลี้ยงปลาปอมปาดัวร์มีการส่งเสริมจากหน่วยงานต่างๆ หรือไม่

.....

.....

.....

8. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอกราบขอบพระคุณเกษตรกรทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้